Szeged fái, Szeged ismételt „befásítása”
Javaslat a Kuklay Béla-program elindítására

dr. Rigó Mihály
okl. erdőmérnök
okl. építőmérnök

„Ha nem volnék, te sem volnál,
én sem volnék, ha nem volnál.
Vagyunk ketten két szép nyárfa,
s búvunk egymás árnyékába.”
Kányádi Sándor: Két nyárfa

Célom

a szegedi fák hasznosságára, értékére rámutatni. A fa a növényvilág olyan vívmánya, amely már több. Mint 300 millió éve létezik. A legöregebb tölgyek 1300 évesek. Gondoljunk a mi Tisza-pari támfalat követő gyönyörű tölgyfáinkra! A legöregebb hársak 1900 évet is megélnek. Lehet, hogy csak Szegeden számít túlkorosnak a 40 éves hárs? Az Észak-Amerikában élő mammutfenyők között 4000 éves példányok is vannak. A legöregebb fa 4600 éves, a mai ismereteink szerint. Ez túlélte az emberiség egész eddigi történelmét. Csak hagyni kellene őket élni!

Mesélik: japánban császári engedély kell egy öreg fa kivágásához!

Szeretném elérni, hogy fontosságukat minél többen megértsék.

Ma a fa szabad préda, nyírják, vágják a gyökerét, a lombját, mindenféle ürüggyel. Megtehetik, mert a profit fontosabb ma a fánál, és senki sincs, aki a profittal és a pusztító emberrel szemben megvédené a fát.

Ma a fa ellensége az útépítőnek, mert kell a helye az útszélesítéshez, a csomópontok létesítéséhez; az autósnak, mert kell a helye az utakhoz, parkolókhoz; ellensége az építészek egy részének, mert eltakarja az épület homlokzatát, azaz az építész saját emlékművét; ellensége az építészek kerttervezéssel is foglalkozó képviselőinek, akik minden szabad helyet burkolni szeretnének; ellensége a különféle közművezetékek kezelőinek, tulajdonosainak, mert vezetékeik részére szintén hely kell mind a föld alatt, mind a levegőben**. A fák története tehát a városi helyekért folyó versenyfutás története, melynek sajnos egyértelmű vesztesei ma a fák.** Szerencsére az inga kezd visszafelé is elmozdulni, nyilván kényszer hatására. Hiszen a klímaváltozás jeleként egyre nagyobb hőségeket kell elszenvednünk, és ráadásul a hőség időszaka is egyre hosszabb, úgy, hogy a nyári csapadék egyre ritkább és egyre rombolóbb. Mintha az emberi létfeltételek romlanának elég látványosan. Külön tudományág kezd kifejődni, a humánkomforttal, a városi klimatológiával foglalkozó, melynek országosan ismert művelői a szegedi egyetem oktatói. Jó városi adottság lehetne a városban ténykedő kiváló kertészmérnöki csapat, a kevés városban megtalálható, a Kiss Ferenc erdőmérnökről elnevezett középfokú erdészeti iskola, és a szegedi erdőgazdasági központ. Kiss Ferencet Móra Ferenc a szegedi erdők atyjának nevezte. Kiss Ferenc - alföldfásítóként - a helyi egyetem díszdoktora. A REÖK-palota homlokzatáról mégis elkerült az emlékét idéző tábla, mely szomorú jelzés a fák helyi megítélésének változására is.

A fa árnyékadó képességét nem magyarul, az ún. politikai korrekt szavak szótára, fogalmai szerint azt az ökoszisztéma egyik szolgáltatásnak mondják.
Egy kis érdekesség: Szeged sugaras-gyűrűs városszerkezete, térképe egy idős fa metszetén. Akár innen is másolhatták volna le Lechnerék!

http://www.dendromania.hu/galeria/kep_olvaso.php?azonosito=99

A városi fa legnagyobb értéke

dolgozatomban az árnyéka! Mint az alábbi szakirodalmi kitekintésben is olvasható, ennél sokkal többről van szó, a fa ennél többre alkalmas, többet tud. A mai anyagias világban a fa is szolgáltató, nem magyarul: ökoszisztéma szolgáltató. Magyarul: az a haszna, hogy enyhülést, a hőség elviselését segítő árnyéka van. Ha a fa nem lenne, akkor mesterséges árnyékolókat kellene építeni, pénzért. A városi embernek a fa maga a természet!

Az árnyékolás lehetőségei

a) építészettel, szűk utcákkal, mint teszik azt pl. a spanyolok

toledói utca

sevillai utca

b) a hecc kedvéért sok színes ernyővel

c) mesterséges árnyékolókkal

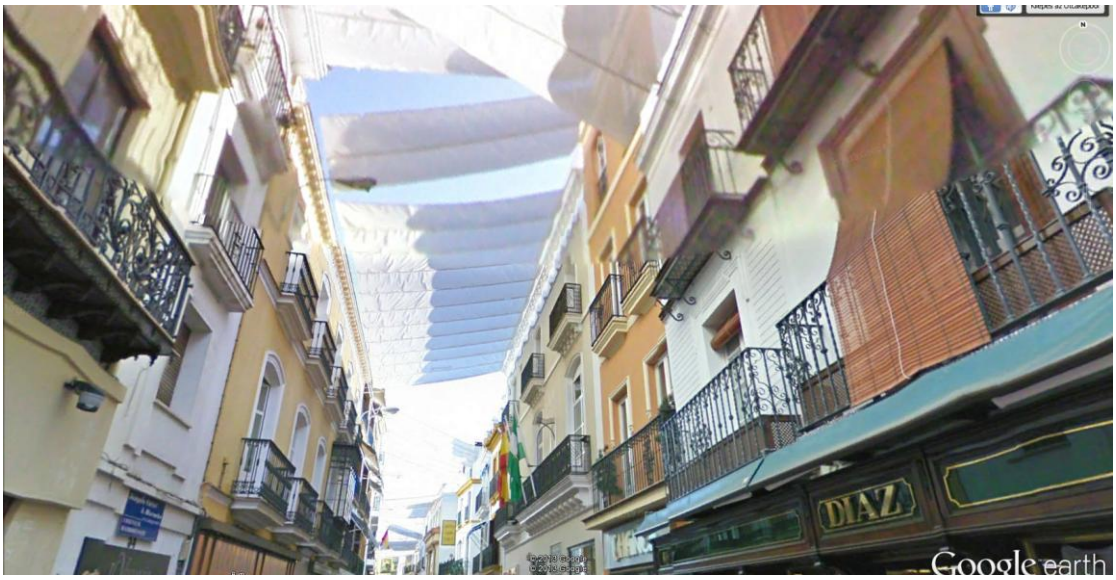
d) utcák textillel történő lefedésével, mint pl. Malagában
ilyen a lefedett utca felülről, mintha a Kárász utcát takarnánk le lepedőkkel felülről

Ilyen a lefedett utca alulról

Cajasol
Google earth

DIAZ
Google earth

ABC
ABC
ABC
ABC
Google earth

CALZEDONIA
Google earth

BOOM
954 67 67 31
BURGER
Google earth

d) Műfákkal

http://hg.hu/arnyekolastechnika?page=2

e) Valódi fákkal!
Talán nem kell sokat érvelnem az utolsó megoldás mellett! Lásd alább a két fasoros utcák képeit!

Szeged nagyárvíz utáni befásítása, a városi fa gondolatisága

A kor, melyben volt becsülete a városi fának!
Bálint Sándor a Szeged városa című könyvében írja: „A királybiztosság nagy gondot fordított a város kertészeti képére, növényi övezetek kialakítására, és ezzel elősegítette a mai városkép egyik legvonzóbb ékességének kibontakozását. A Széchenyi tér és Újszeged mellett végrehajtotta – a két körút ás hat sugárút befásításán kívül – hat sétány betelepítését is. Ezek a Mátyás király tér, Dugonics tér, Korcsolyázó tó (ma Ady tér), Kálvária tér, Lechner tér, Stefánia".
A központon kívüli, főleg alsóvárosi és felsővárosi paraszthá̀zak esetében előírás volt: „A ház elé, udvarba fát kell ültetni." Ma ezen fákat éri a legnagyobb kár, mert elsőnek ezeket vágja a mai ember.
Tehát Bálint Sándornál a fásítás a „városkép egyik legvonzóbb ékessége"! Hol vagyunk ma ettől?
Másutt ezt írja: „A fák és a virágok páratlan kultusza a szegedi társadalom természetközelségét, de emberi érettségét is kifejezi." Ide kellene újra felnőnünk!
„Alföldi szemnek nagyon kedves a fákkal szegélyezett utcák tágassága …"
„A fa és a virág, egyáltalán a növényi vegetáció az alföldi városnak nemcsak dekoratív eleme, hanem igen jelentékeny kompozíciós tényezője is. Kiegyensúlyozza, derűvel sugározza be az építészeti kép gyakori szegénységét, olykor sivárságát, egyenetlenségeit is. **Alig van magyar város, amely a természetadta szépítőszerekkel: napfénnyel, vízzel és növényi illatokkal annyira élne, mint Szeged**."
A fa sugározza be az építészeti sivárságot - gondolta és írja Bálint Sándor! Ma a fát nem engedik elültetni, nehogy eltakarja az előbbi építészeti sivárságot. Nem kellene elfogadni Bálint Sándor véleményét?

„A vasúton érkezőknek érdemes gyalog bejönni a városba. Az Április 4 útja, a régi [és mai] Boldogasszony sugárút hársfasorán át és virágágyai között kezdi érezni Szegednek nagyváros létére is szokatlan csöndjét és nyugalmát, a halászok és pásztorok ivadékainak megfontolt világát.” Milyen értéke is van egy szép hársfa sornak?

Mit lehet olvasni Lechner Lajos: Szeged újjá építése című, eredetileg 1891-es kiadású, majd 2000-ben ennek hasonmásaként kiadott könyvében?
E könyv, mint a hasonmás kiadás ajánlása tartalmazza: „Szeged – a „Főnix város” – Nagyárvíz utáni megújulásának története első kézből, azaz az Alkotó tollából.”. Az előszót író prof. dr. Meggyesi Tamás építész egyetemi tanár úr számomra megdöbbentő megállapítása: „A városrendezés eszköztára lényegében négy csoportra volt osztható: a korszerű infrastruktúra, a parkok, „a város tüdejének” megteremtése, a széles sugárutak sebészi késsel történő bevágása a meglévő várostestbe, és a szigorú építési szabályozás. Az utókor találóan nevezi ezt a nagyszabású városépítési módszert a barokk hattyúdalának, vagy talán még találóbban: **a barokk kertépítészet urbanizálásának**.” Lechner értékrendjét még ilyen frappáns meghatározásban nem olvastam. E szerint Szeged eszményképe egy urbanizált kert volt. Nem város kerttel, hanem egy kert a várossal! Alapvető különbség! De messzire jutottunk, még néhány fát kell kiirtani és Manhattan kősivataga előáll.
Lechner korszerűségét mutatja korabeli nézete, mely szerint „a parkoknak és a sétányoknak inkább a zsúfolt belső városrészekben van a helyük.” De jó is lenne ma! Sőt! A kor egyik városépítési szakembere, Joseph Stübben kölni városi főmérnök, 1887-ben „kevesli a városon belüli parkokat, és bírálja a zöldterületek városszerkezeti kialakítását. **Véleménye szerint a külső körút helyett egy 100 m széles erdősávot kellett volna létesíteni**.” Az akkori külső körút a mai Nagykörút volt! De szép is lenne!
A következő idézetek már Lechnertől valók.
„Ritkán esik alkalom arra, hogy egy kész lakosságú nagyobb város, aránylag rövid idő alatt, alapjából újra építtessék, tehát az építés folyamán újra rendeztessék. Erre még az újvilág sem igen mutathat példát, mert ott az új városokat mondhatni – előre – azért építik, hogy idegen lakókat édesgessenek beléjük.” Édesgetni kell a városlakókat? Kellemessé kell tenni esetleg a környezetüket? „Kérem szaktársaimat, vegyék azt kegyesen, és véleményük megalkotásában – jó akaratukon kívül – vezérelje őket is az a szeretet, a mely – munkánk iránt –bennünket is táplált, ösztönzött működésünkben, és a mely lelkiismeretességgel karöltve összes munkálkodásunkat mindig kell, hogy kísérje.” Íme Szeged titka! Az a mérnökcsoport, aki a ritka feladatot kapta, munkájára szeretettel gondolt, jóakaratú volt és lelkiismeretes! Ma ezen „avitt” elvek helyett van a határidő, a minél nagyobb haszon követési elve, az izmusoknak való megfelelés, a katalógusokban látott minták szolgai követése.
A könyv tartalomjegyzéke tartalmazza az új város megoldandó legfontosabb feladatait, így:

I. A város térképe
II. Föltöltések
III. Útépítés, kövezés

IV. A város befásítása

V. A város csatornázása
VI. Az állandó közúti híd
VII. A kőpart
VIII. Az új épületek.

A I. kellett, mert az új várost csak egy jó térkép alapján lehetett megtervezni. A II. is kellett, mert a város átlagszintjének emelése növelte a város biztonságát. A III. mindennek az alapja, mivel a sárban nem lehet építkezni. A IV. helye a megdöbbentő! A csatornázás, a hídépítés, a rakpart és még az új épületek előtti fontosságú a város befásítása. Erre a rangra kellene ma is emelni a feladatot, mivel mára sikerült megoldani a város famentesítését. Majdnem elölről kellene mindent kezdeni! A fa Lechnernél nem a díszlet része volt, amit gondolt, azt meg is valósította.
„Az 1879-iki katasztrófa nem kímélte azt a csekély ültetvényt sem, amely bár gyéren, de még is föltalálható volt Szeged egyes pontjain. Az ültetvények hiánya – az árvíz eltakarodása után, a nagy terjedelmű városban szembeszökő volt; a rekonstrukció egyik feladata – a közegészség és a szépészet szempontjából oly fontos kérdés – a befásítás önként jelentkezett és sürgős intézkedésre hivta a közfigyelmet.” Tehát: a közegészség és a szépészet! Mint ma is jó lenne! Ma, hogy a lechneri szót használjam, ismételt befásításra van szükség! „A kir. biztos észlelvén a hiányt … a legsürgősebb intézkedések sorába a város befásításának kérdését fölvevé.”
Az 1879. augusztusi felhívás után az ország különböző pontjairól „… 400 ezer darabot jóval meghaladó mennyiségű facsemetét ajánlottak föl Szegednek adományképpen.”, melyből 1883-ig 302803 db meg is érkezett. Ebből gyümölcsfa 14454 db, díszfa 204960 db, cserje 51909 db, különfélék (borostyán, iszalagok, nyár- és fűzdugványok) 31480 db.
Díszfák címén 45 fafaj érkezett Szegedre! Közülük legtöbb az erdeifenyőből érkezett, 102529 db, melyet az akác követett, 34587 db, harmadik-negyedik a juhar és kőris volt, 8498 és 8494 db.
A vasúttársaságok és a gőzhajó társaságok ingyen szállították a kis csemetéket. Ezek felvevőhelyeihez az adományozó, a saját költségére juttatta el az adományát. Fásították az óvodák és iskolák udvarait! „Szegeden ez idő szerint az összes befásított terület – számba nem véve a magánosok által létesített udvarkerteket – bátran 24 holdra tehető, a mi a város belterületének körülbelül a hatvanad része.” Tehát nem udvarok, hanem udvarkertek!
Egy lényeges szempont:
„… a megyék és városok hatóságai gyűjtés utján szerezték be a facsemetéket; de a beérkezett kimutatásokból látni való volt, hogy nagy része darabonkínt gyüjtetett, s hogy a legszegényebb is sietett szerény adományával, 2-3 drb fácskával hozzájárulni a nemes cél megvalósításához.” **„… elmondhatjuk, hogy Szeged közkertjei első sorban a közrészvétnek köszönhetők.”** Ennek tudatával kellene fáinkat nézni, fáinkra gondolni. A fásítási munkák felelőse Kuklay Béla kir. mérnök volt. Nem tudok arról, hogy nevét emléktábla vagy szobor megemlítené.

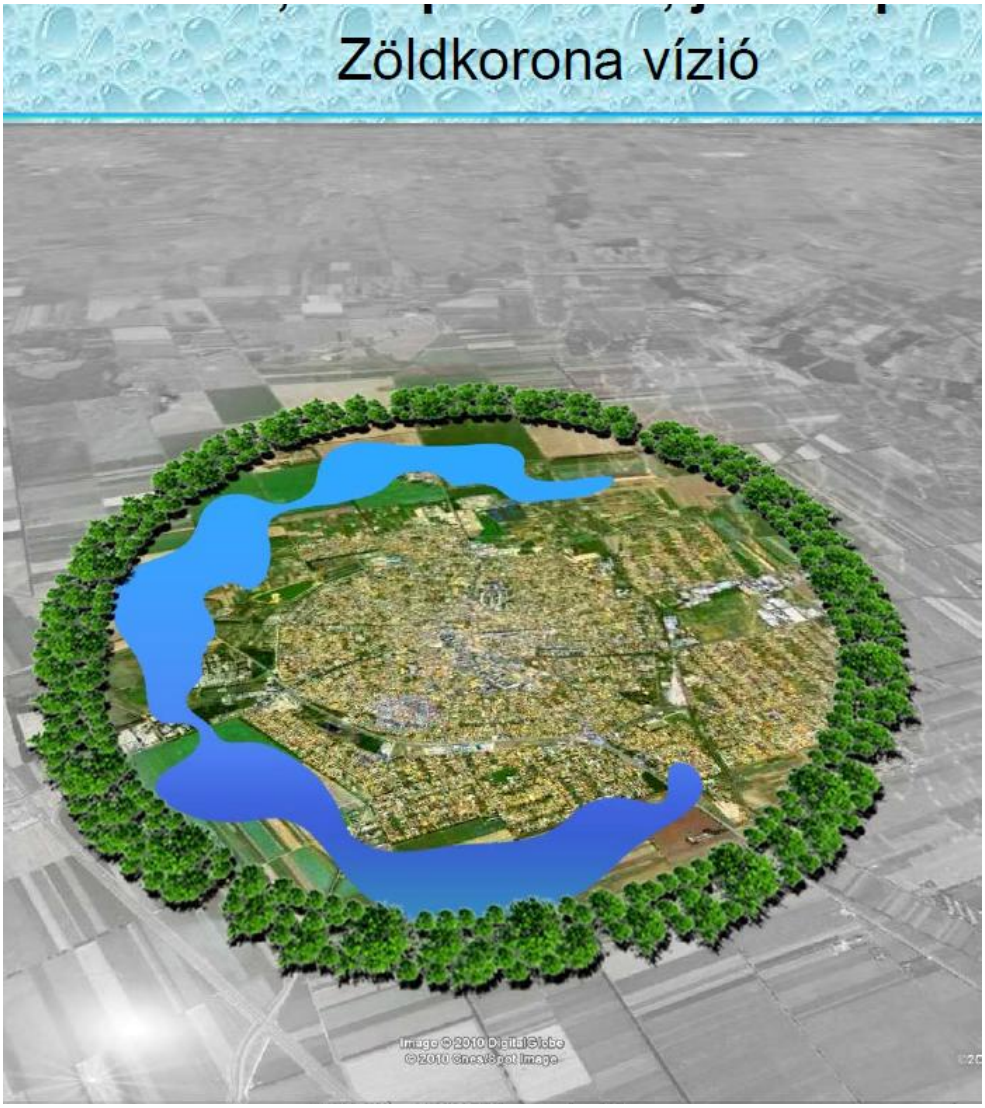
Néhány idézet a Lechner és Szeged című könyvből, amely a Lechner tiszteletére 1997-ben rendezett emlékülés előadásait tartalmazza.
Dr. Péter László (ny. egyetemi tanár)

Kossuth Lajos „Elmélkedés Szeged reconstruktioja felől" című levelet többek között így ismertette:
„A jövő Szegedje szerinte nem állhat falusias jellegű földszintes házakból. A külvárosokban is emeletes, villaszerű házakat képzelt el, s Bakayval ellentétben udvart és kertet is szívesen látott. „**Én a kerteknek városokban is barátja vagyok – úgymond azokat a város tüdejének tartom. …"** Természetesen a veteményes kertet, udvart nem az utca felőli oldalra szánta, hanem a ház mögé; ám a ház elé virágoskertet javasolt."
Molnár Attila (VÁTI irodaigazgató):
„A város gyűrűs szerkezetét az úthálózat mellett az egyes területek használata is hangsúlyozza. Így **a zöldgyűrűk rendszere**. Már a Lechner-féle tervben is megjelent a körtöltés-menti fásítás gondolata. A város kedvezőtlen klimatikus adottságain a város körüli második (külső) gyűrű létesítése segíthetne."
Takács Máté (városrendező építészmérnök, Szeged korábbi városi főépítésze)
„Nem szabad azonban a várost az autópályákig bővíteni, hiszen ezzel megszűnnének elkerülő jellegük, viszont célszerű **véderdősávot telepíteni az autópályák város közeli szakaszai mentén.**"
Bugár-Mészáros Károly (igazgató, Műemlékek Állami Gondnoksága)
„A jó és szép egyben – újra találkozzon ez a két fogalom a mérnöki gondolkodásban! Ma, amikor az emberi környezet védelme minisztériummal rendelkezik, nem volna szabad építeni sehol sem az ország területén olyat, ami nem harmonizál a tájjal és nem áll rokonságban a széppel" **„… Szeged szépsége nem a véletlen műve, hanem a felkészült emberek óvó-alkotó munkájának az eredménye." Belvárosunknak van még valami köze a város környezetéhez avagy teljesen elszakadt attól? Hagytuk, hogy elszakadjon! Hol vannak a felkészült emberek és hol van az óvó-alkotó munkájuk? Trendi ugyan, de kötődik a városhoz?**
Borvendég Béla (építészmérnök, címzetes egyetemi tanár)
„Végre tisztán kellene látni a városi közlekedés dolgában is. Be kell végre látni, hogy a lechneri szerkezetnek megvannak a maga természetes korlátai. A Belváros gépkocsi-terhelését már nem lehet sokkal növelni, még akkor sem, ha a csúcsok valójában csak munkaidőben jelentkeznek. Bár mit is óbégat a négykerékmeghajtású lobbi, be kell látni, hogy a járdák nem a gépkocsi-parkolás helyei. … A fejlett országok tapasztalata is azt mutatja, hogy ennek a dilemmának nincsen jobb megoldása, mint kellő időben kitenni a „megtelt" táblát. **Ezért kimondható, hogy forgalmi okokra hivatkozással immár egyetlen fát kivágni nem szabad. És nem értelmes. Az előny percnyi, a kár örök lenne."**
„A város ugyanis maga a szüntelen konfliktus. S meglehet, éppen e folyamatos konfliktus maga a város?"
Dr. Kaszab Imre (építőmérnök, főiskolai tanár JGYTF)
„Doc la Croix Pait leírásából tudjuk, hogy az 1700-as évek elején kb. 9000 ember élt a Vár és a Palánk, Alsóváros, valamint a Felsőváros néven ismert három szigetszerű kiemelkedésen." Három szigetet említ, de Reizner szerint maga Felsőváros is szigetekből állt, tehát a szigetek száma biztosan több volt 3-nál. A szigetek között víz volt, melyen az emberek úgy mentek dolgozni, vagy templomba, mint ma teszik ezt Velencében! Ez a valódi szegedi táj! A víz kárai, a maláriától való félelem miatt tették eleink a maivá Szegedet, de **a vízből, a vizet kísérő csodálatos növényvilágból sajnos nagyon kevés maradt! A Kárász utca, a Klauzál tér ma kősivatag,**

melynek nem sok köze van a valódi – vizes és fás - Szegedhez. Egy típus utca, típus tér. Valószínűen a sétálóutcák zöme kb. így néz ki, melyből sajnos kihagyták a vizet és a fát! Szeged lényegével ellentétes a víztelenség és a fátlanság! Szintén a lényeggel ellentétes a Belváros mai kősivatagosítása is, bármilyen szép név alatt is történik megvalósítása!
A város kiszárítása sajnos még a legújabb korban is folytatódott. „A lakótelepek kiépítésével eltüntetett körtöltésen belüli tavak feltöltése …" Tehát semmi kis dombság, kis völgység, legyen egyforma vízszintes minden! A tavak is feleslegesek! Innen indultunk! Ez a nagyszerű előtörténet folytatásra vár.

Érdekesnek tartom azt, hogy a szegedihez hasonló városszerkezetű Hajdúböszörmény is városi körgyűrűt tervez, sok vízzel!

A 2012-es hajdúböszörményi Urbanisztikai konferencia anyagából.

Egy kis kitekintés a mostani szakirodalomra

Gábor Péter tájépítészmérnök – Jombach Sándor PhD hallgató:
A zöldfelület intenzitás és a városi hősziget jelenségének összefüggései Budapesten
Falu Város Régió 2008/1.
http://www.vati.hu/files/sharedUploads/docs/FVR/fvr_2008_1.pdf

Az alábbi képen a budapesti Margit-sziget egy része és a pesti városrész látható kétféle ábrázolásban. A bal oldali képrészen a zöld felületek arányát mutatják a szerzők. A kép alatti jelmagyarázat megadja az egyes zöldfelületi arányokhoz rendelt színeket. Minél zöldebb egy terület annál inkább borítja növényzet. Látható, hogy zöld szín és zöld felület szinte csak a Margit-szigeten van. A jobb oldali részen pedig szintén egy színskála használatával láthatók a felszíni hőmérsékletek. A fokozatok a hideg kéktől a nagyon meleg vörösig terjednek. A két kép segítségével egyértelmű a zöldfelületi arány és a felszín hőmérséklete közötti kapcsolat, melyet a szerzők így írnak le:
„Ahol a zöldfelületek intenzitása magas … ott alacsony a felszínhőmérséklet, ahol alacsony a zöldfelületek aránya … ott magas a felszínhőmérséklet.”

„…ábrán jól látható, hogy míg a Margitsziget (intenzív városi park) területén a felszínhőmérséklet alacsony (18,5–24,0C°), Újlipótváros nagyvárosias lakóterületén a zöldfelületek hiánya és magas hőmérséklet figyelhető meg … 33–36C°).”

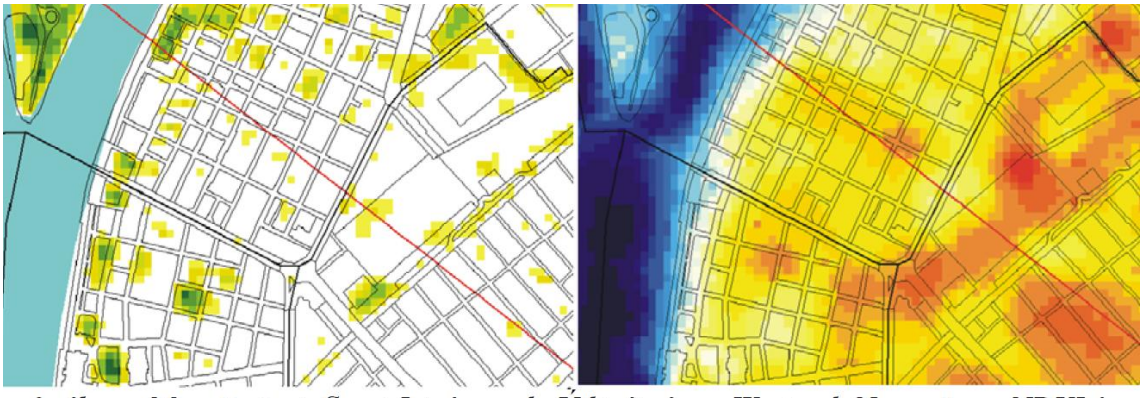
„A kutatás eredményei alapján tett megállapításaink

- *Budapest területén a legmagasabb felszínhőmérsékletű területeket a gazdasági, kereskedelmi, nagyvárosi lakó, vasúti és közúti csomóponti területek alkotják. …*
- *Vizsgálataink arra is rámutattak, hogy ezeken a területeken a zöldfelületek aránya jellemzően rendkívül alacsony.*
- *A vizsgált nyári napon (2005. augusztus 1.) reggel 9:30 órakor a Budapest területén mérhető felszín hőmérsékleti értékek 18 C° és 44 C° között változnak. Tehát a felszínhőmérsékleti különbségek nyáron már egy reggeli időpontban is meghaladhatják a 25 C°-ot.*
- *…”*
- *Az intenzív városi jelentőségű közparkok területén a felszínhőmérséklet 12 C°-kal alacsonyabb a nagyvárosi lakóterületek hőmérsékleténél, viszont kondicionáló hatásuk a szomszédos területek hőmérsékletére nem jelentős.*
- *….”*

„Javaslatainkban … elsősorban a gazdasági, kereskedelmi, nagyvárosi lakó, vasúti és közúti csomóponti területek felszíni hőmérsékletének csökkentését tartottuk szükségesnek. A csökkentést elsősorban zöldfelületek létrehozásával javasoljuk elérni. Az új zöldfelületek kialakíthatóak akár talajszinten lévő növényzet, akár az épületek tetején létrehozott tetőkertek formájában. … A növényzet párologtató hatása révén természetes légkondicionálóként is funkcionál, ezen felül a fák lombkoronája természetes árnyékoló berendezés szerepét is betölti. A két utóbbi tényező miatt, a zöldfelületek telepítésekor elsősorban a lomblevelű (a nyári vegetációs időszakban sokat párologtató), nagy, sátorozó lombkoronát nevelő fák telepítése bizonyulhat hatékony megoldásnak. Különösen nagy jelentősége lenne az útmenti fasorok létestésének és fenntartásának, parkolóhelyek, gyalogos közlekedési területek fásításának. A gazdasági és kereskedelmi területek létesítményei esetében pedig mind a feleslegessé váló burkolt felületek kiváltására …”

„Zöldfelület, mint kondicionáló felület

A városi zöldfelületek számos funkcióval rendelkeznek. Ezek között megtalálhatóak a társadalmi funkciók (testi, lelki rekreáció, természetközeli agóra), a gazdasági (ingatlanérték növelés, gazdasági vonzerőnövelés) és az esztétikai (természeti szép városi környezetben való megjelenítése) funkciók is. Leginkább mégis az ökológiai (természeti élőhely, zöldfolyosó), környezetvédelmi (zaj- és rezgéscsökkentés, porszűrés, vízvisszatartás) funkciók kötődnek a köztudatban a zöldfelületekhez. A környezet minőségét befolyásoló zöldfelületi funkciók közül városi környezetben a zöldfelületek lég-kondicionáló, mikroklimatikus hatása a legfontosabbak közé tartozik.”

2. ábra: Margitsziget, Szent István park, Újlipótváros, Westend, Nyugati pu. NDVI és felszínhőmérsékleti értékek az ÉNy–DK metszetvonal mentén

	NDVI	Zöldfelületi arány
	0,5 felett	100%
	0,4 - 0,5	80 - 100%
	0,3 - 0,4	60 - 80%
	0,2 - 0,3	40 - 60%
	0,1 - 0,2	20 - 40%
	0 - 0,1	0 - 20%
	0 alatt	Nincs zöldfelület

Felszínhőmérséklet (°C)
< 15
16-18
19-21
22-24
25-27
28-30
31-33
34
35
36
37-39
40-43
43-45
46 <

Kántor Noémi, Gulyás Ágnes és Unger János:
KOMPLEX HUMÁNKOMFORT VIZSGÁLATOK VÁROSI KÖRNYEZETBEN – I. RÉSZ
http://www.mettars.hu/wp-content/uploads/2011/02/legkor2010_3.pdf

„A regionális klímamodellek a nyári termikus viszonyok terhelőbbe válását vetítik elő: a Közép-Európát, következésképp Magyarországot érintő hőhullámoknak nemcsak a gyakorisága emelkedik meg, de intenzívebb és permanensebb hőhullámokkal kell számolnunk a következő évtizedekben …"

„Az emberek a fizikai környezet változásaival szemben toleránsabbnak bizonyultak olyan esetekben, mikor nagyarányú, természetes elem (pl. sok fa) volt a területen, …"

„Nem meglepő hát, hogy a várostervezés szempontrendszerében felbukkannak, sőt egyre erősödnek azok a humán bioklimatológiai megközelítések, melyek célja a termikus komforttényezők optimalizálása, valamint a hőség okozta stressz kockázatának redukálása …"

„A városi környezet gyakran terhelő bioklimatikus viszonyainak javítására a vegetáció megfelelő alkalmazása a legpraktikusabb eszköz. Meg az idősebb, „öröklött" városszerkezeti struktúrák esetében is jó megoldást jelent a – megfelelően kiválasztott fajtájú fák ültetése …"

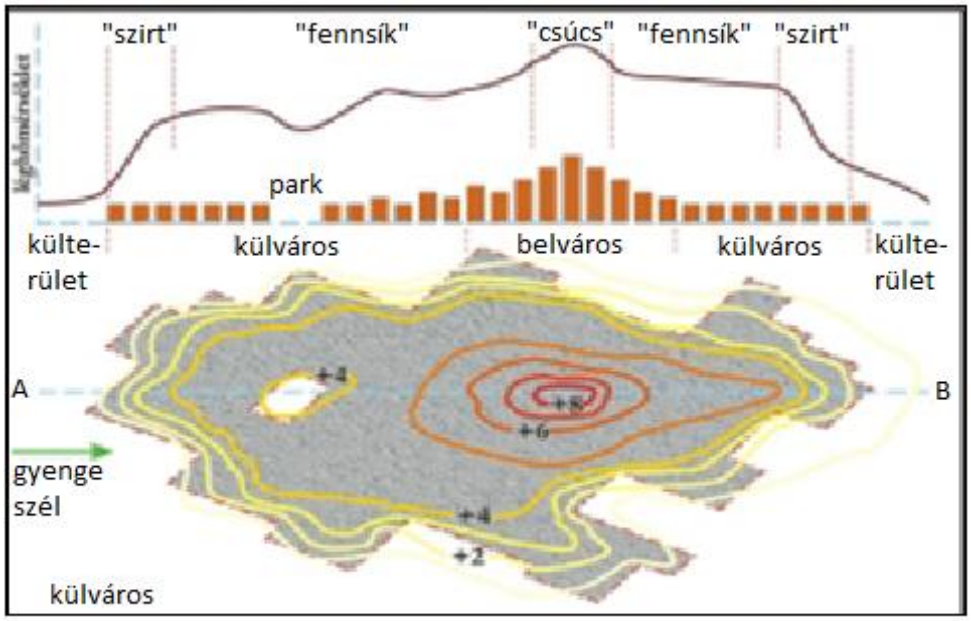
Gulyás Ágnes– Unger János– Andreas Matzarakis:
A VÁROSI KÖRNYEZET MIK:ROKLIMATIKUS JELLEMZŐINEK BIOKLIMATOLÓGIAI SZEMPONTÚ ELEMZÉSE SZEGED PÉLDÁJÁN
http://www.urbanclimate.net/matzarakis/papers/gulyas_unger_matzarakis_GEO_HU2004.pdf

„Bioklimatológiai szempontból alapvető fontosságú, hogy a vizsgált test direkt sugárzásnak kitett, vagy árnyékban lévő ponton helyezkedik-e el. Ez a bonyolult városi felszíni struktúrában szinte helyről helyre változik."

„Tapasztalataink egyértelműen bizonyítják a vegetáció jótékony hatását bioklimatikus szempontból, hiszen a fakorona árnyékoló hatása jelentős csökkenést idéz elő a hőterhelésben."

„Egy terület bioklimatológiai viszonyai nagymértékben javíthatók a vegetáció (elsősorban fás) sugárzás módosító hatásának kiaknázásával.”

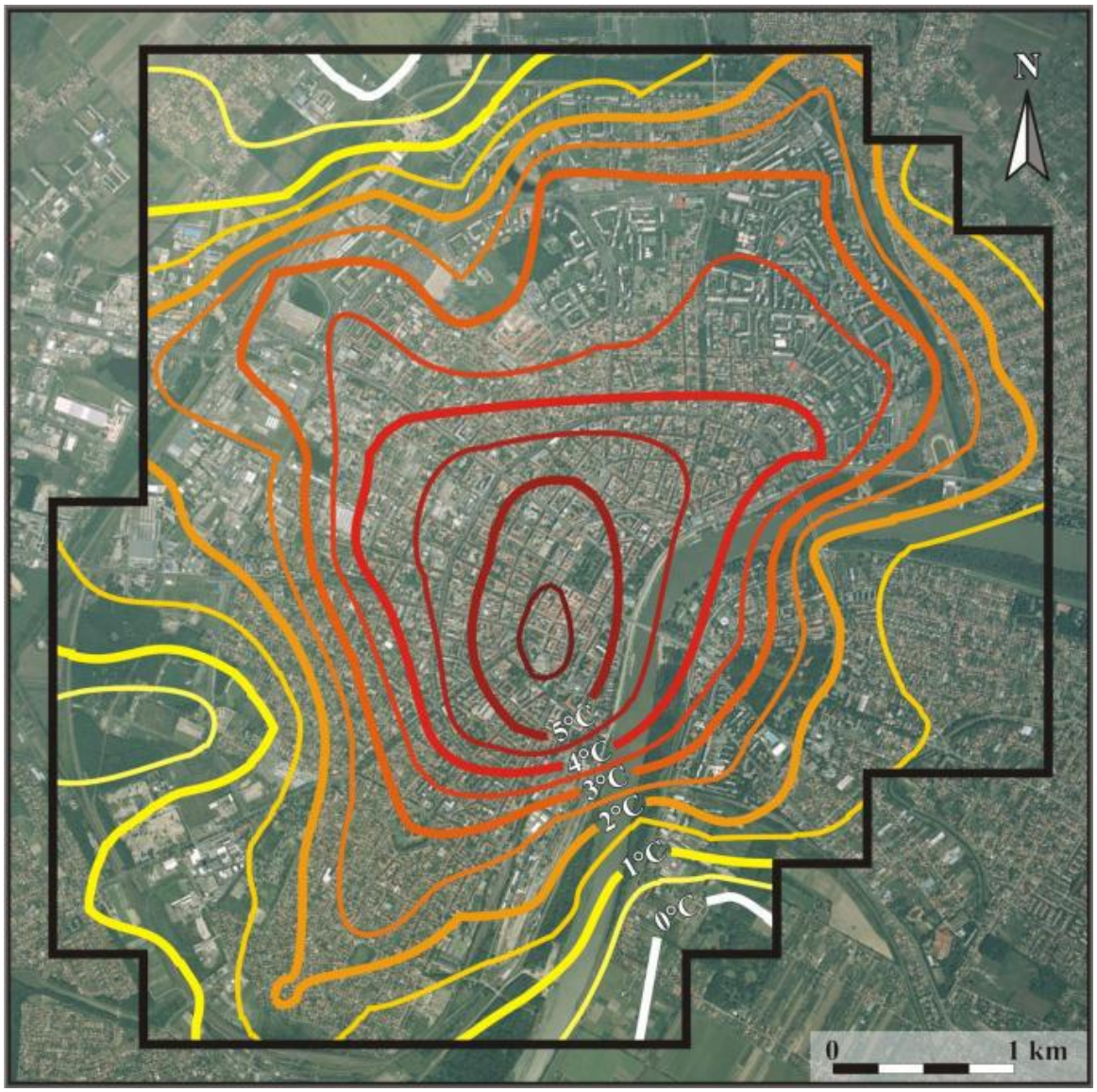
Mika János: Útmutató a városi klímaprogramok előkészítéséhez
http://www.klimabarat.hu/node/449
„A zárt beépítéssel korlátozott átszellőzés, a természetesnél sötétebb felszín, a csatornázással és vízzáró burkolattal korlátozott párolgás miatt kialakuló ún. városi hőszigethatás *minden évszakban több fokkal emeli a belső területek hőmérsékletét, nyáron a késő esti órákig tartó fülledt meleg-érzetet okozva. A városi hőtöbblet mérséklése a sugárzás-bevétel mérséklésével, a párologtatás növelésével, valamint az átszellőzés fokozásával érhető el.”*

A városi hősziget-hatás sémája

Városklíma kalauz
http://www.mut.hu/?module=news&action=list&fname=hirek2011
„A városi környezetben naplemente után jóval lassabban hűl le a levegő, mint a külterületen, így az éjjeli órákban a bel-város felé haladva egyre nagyobb hő-többlet mutatkozik; ez a városi hősziget jelensége. A hősziget erősségét a városon belüli, illetve a külterületi állomáson mért hőmérsékletek különbségeként jellemezhetjük – ez a hősziget intenzitása. Ez a felszínközeli hőmérsékletben kimutatható különbség egy Szeged méretű város esetében elérheti az 5-8 °C-ot …”

A városon kívüli hőfokhpz viszonyított magasabb hőfok értékek láthatók a kép közepétől lefelé és jobbra fehér számokkal felírva. Az alábbi térkép szerint városunkban a legmelegebb a Széchenyi tértől délre lévő terület a Tisza L. krt-on belül. A Belváros ezen részén akár 6 fokkal is melegebb lehet, mint a város szélén! Ezt követi a lila halványabb árnyalatával körülhatárolt két körút közötti terület. A 0 fokos fehér vonal a körtöltésen kívül látható. Minél sűrűbbek a szintvonalak valamely területen, annál melegebb, az embert annál terhelőbb a terület. Felsőváros és Alsóváros kedvező helyzete egyértelmű. Különösen súlyos a helyzete a két lila hurkon belüli városrésznek!

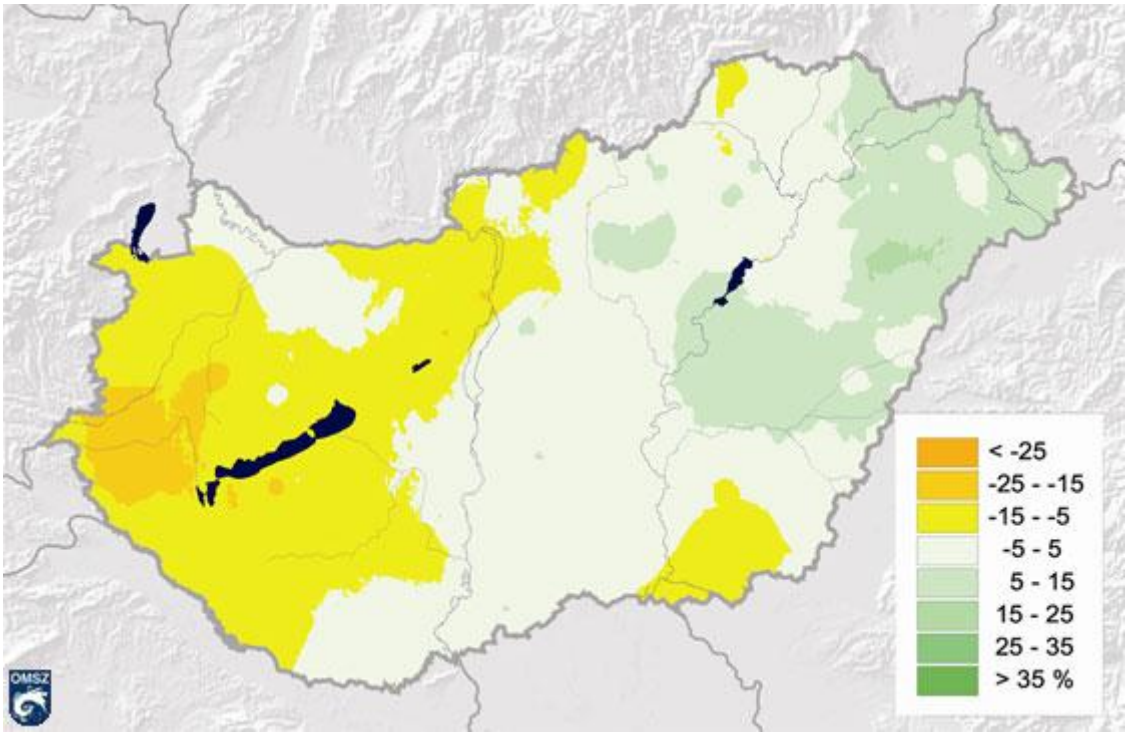

A városi hősziget intenzitásának területi eloszlása Szegeden (2003.03.25.)

„Az utcák és terek humánkomfort igényeket figyelembe vevő tervezése, fenntartása szempontjából fontos eszköz az árnyékolás, ami az épületek árnyékoló hatásának kihasználását, növelését (árkádok, fraktál tetők), illetve a széles utak mentén fasorok telepítését jelenti."
„A gyalogos közlekedési terek, járdák, parkolók, megállók árnyékolása (pl. fákkal vagy árnyékoló szerkezetekkel) élhetőbbé teszi az utcát, a zivatarok elől is védelmet nyújt, így segítheti a gépkocsiról sétára váltást is. A hőhullámok idején legalább a forgalmasabb csomópontoknál, megállóknál biztosítani kell az ivóvizet."

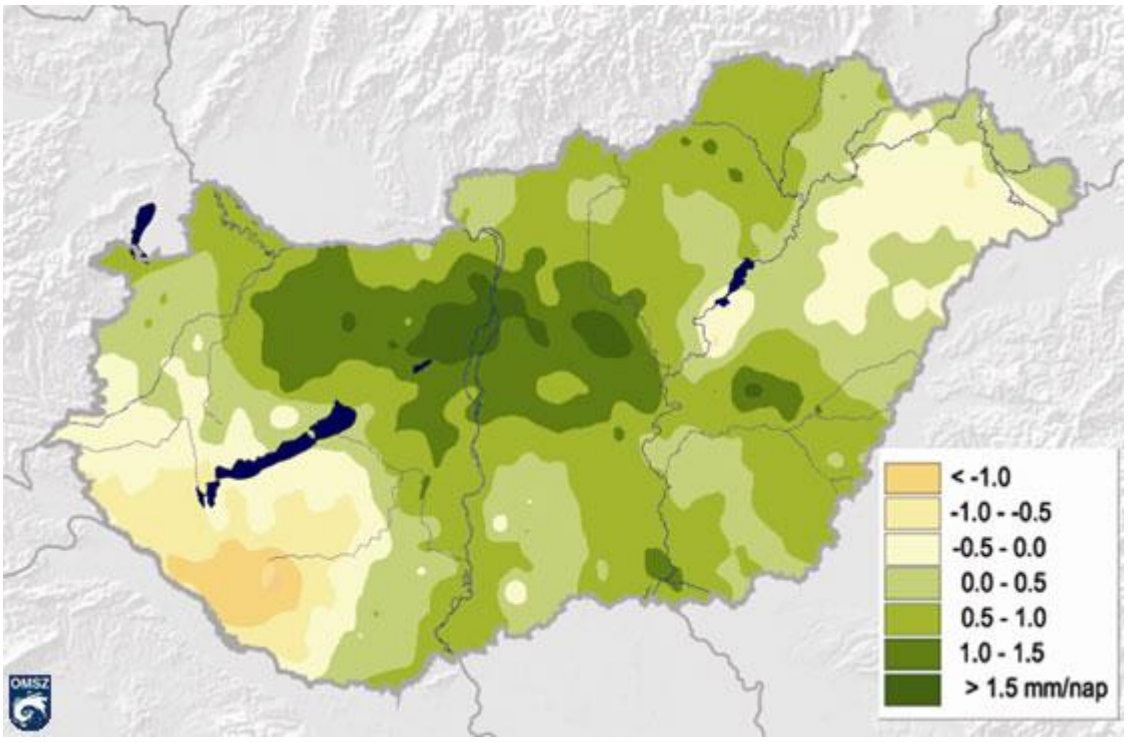
Mintha a mai tudomány visszaigazolná bölcs városfejlesztőin igyekezetét!

Milyen folyamatok zajlanak körülöttünk?
Van, aki elhiszi, és van, aki nem a klímaváltozást. A tényeket azonban nem érdemes vitatni. Az Országos Meteorológiai Szolgálat 1960 és 2009 közötti időszakra vonatkozó tényadatai:

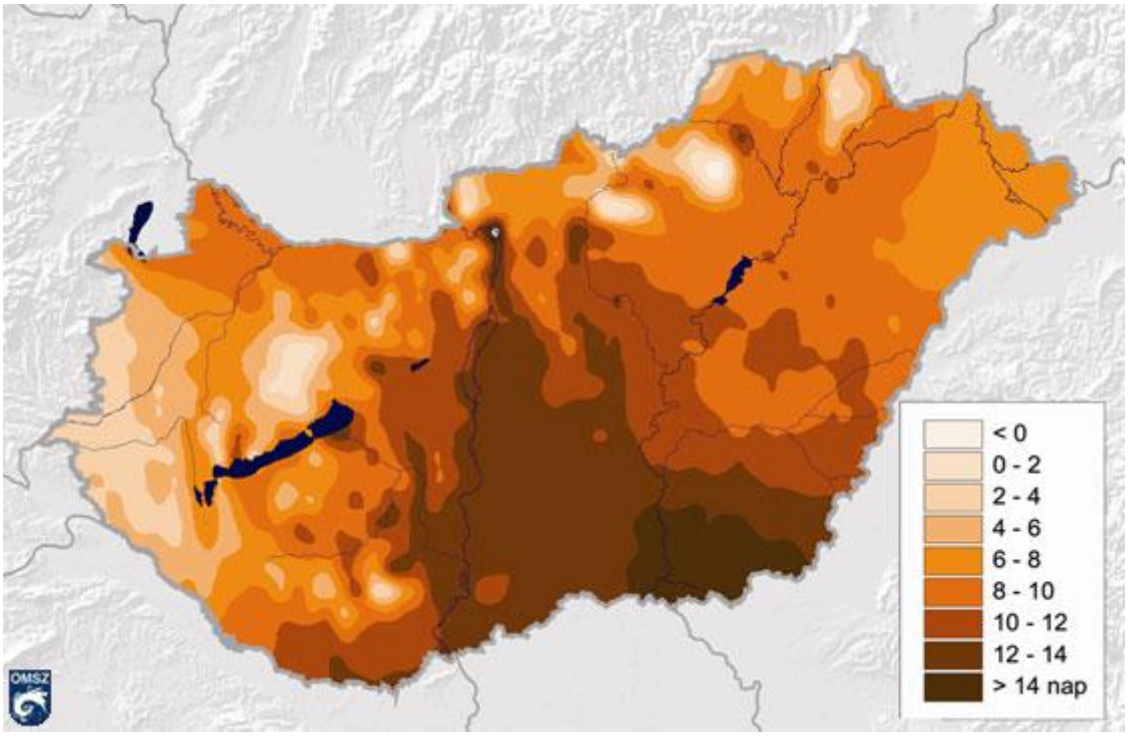
Az éves csapadékösszeg %-os változása 1960 és 2009 között

Szeged a sárga mezőben van, tehát az éves csapadék csökkent!

A nyári átlagos napi csapadékintenzitás változása az 1960-2009 időszakban

Szeged közepes zöld tartományban fekszik, tehát a kevesebb eső úgy jött, hogy az időegység alatt leesett csapadék nőtt!

Hőhullámos napok száma (napi középhőmérséklet > 25°C) az 1980-2009-es időszakban

A hőhullámos napok jelentős egészségkárosító hatással járnak, a közép-magyarországi, dél-alföldi régióban kell leginkább a növekedésükkel számolni.

Szeged a legbordóbb foltban fekszik, tehát a nagyon meleg napok száma alaposan nőtt!

Ezek szerintem egyértelmű jelei a város klímája száradásának. Még az is lehet, hogy az előbbi helyzet tovább romlik majd.

http://met.hu/eghajlat/eghajlatvaltozas/megfigyelt_valtozasok/Magyarorszag/

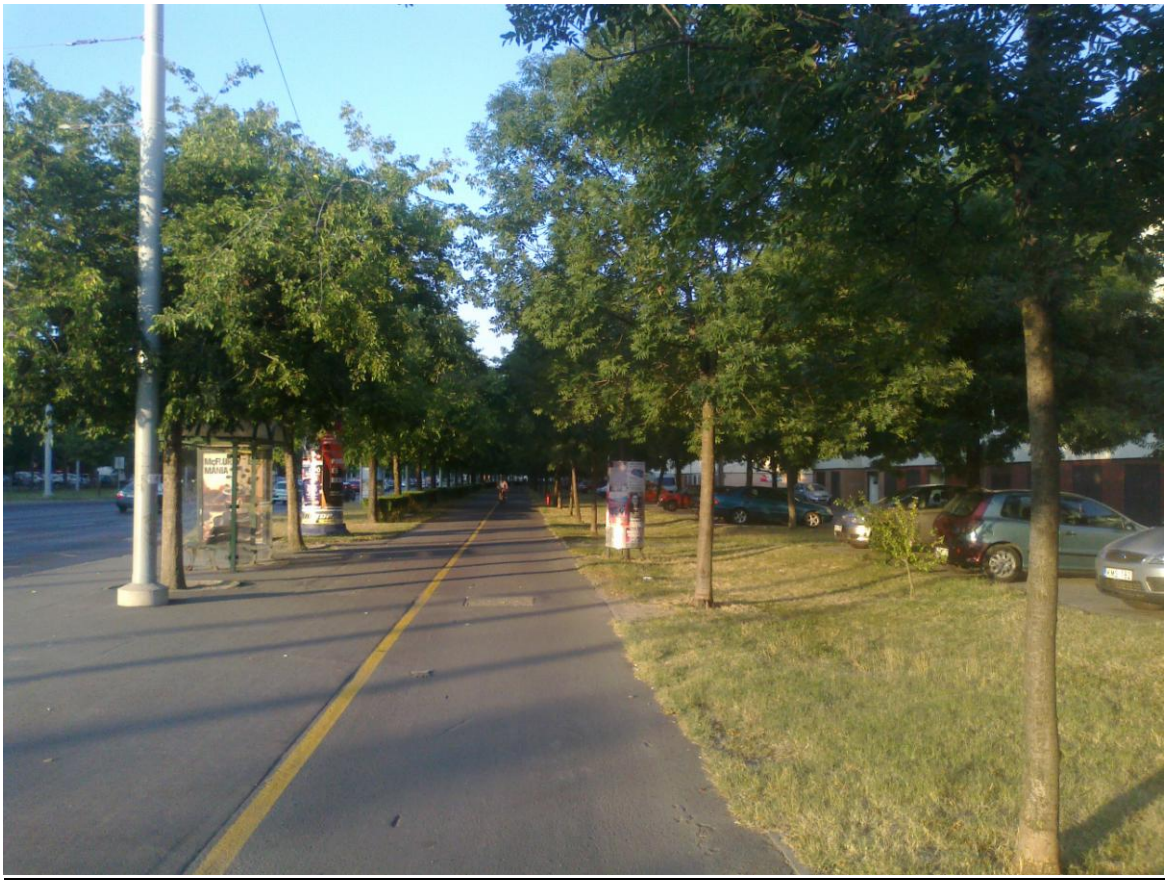
A mai Belvárosunk nem felel meg a szegedi tájnak sem, de az előbbi térképek alapján a város klímájának sem!

Ehhez az éghajlathoz nem az északi népek városrendezési megoldásai illenének, hanem inkább a délieké. Lehet, hogy ezekről nincsenek mesés prospektusok, melyekből a mai tervezők dolgoznak?

A szegedi tájhoz és a szegedi klímához kellene a Belvárost igazítani. Fa (=árnyék) és víz a modern kősivatag helyett.

A szegedi utcák típusai a fasorok száma szerint

Hét fasoros szegedi körút

A város felőli oldalon 3 fasor!

Négy fasor a körút külső oldalán. Ideális a járda fásítása.

Három fasoros szegedi sugárút

A József A. sgt. egy szakasza. A városból kifelé menő járdának csodálatos, sűrű árnyékot ad a kánikulában is a csörgőfa sor. A másik oldali járda viszont fátlan, nyáron izzik, ember csak tévedésből van rajta. Könnyen négy fasorossá lenne alakítható!

A két fasoros utcák

Az ideális szegedi utcatípus! A nem ilyeneknél is erre kell törekedni.

A szegedi leendő Unter der Linden!

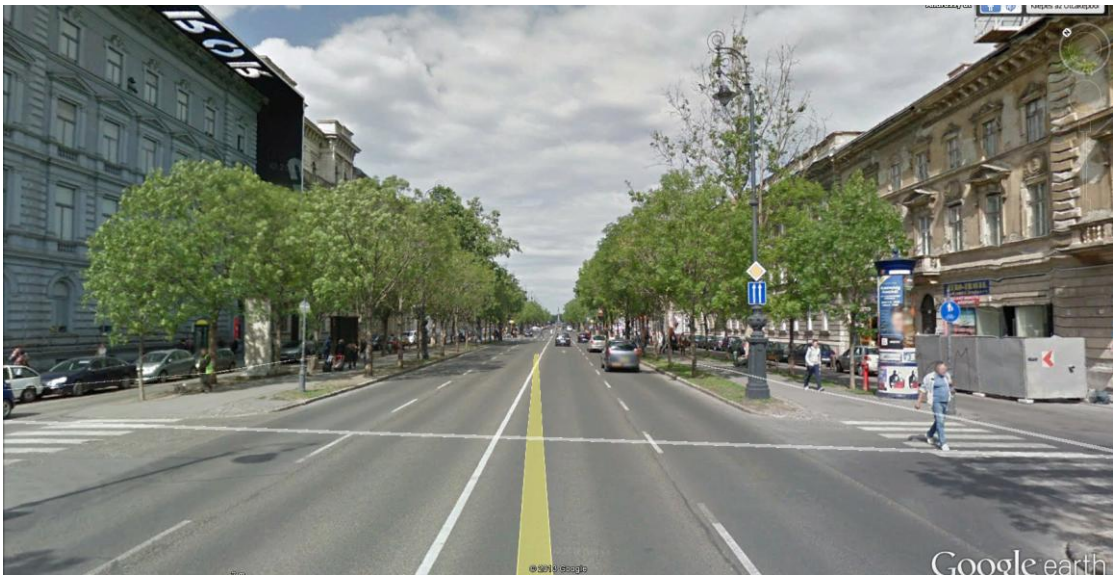
A szegedi Gogol utca, mely minta utca lehet Szegeden. Nagy átmérőjű nagyszerű fák mindkét oldalon! Óriási „bűnük”, a virágzásuk, mely után össze kellene söpörni a lehullott virágaikat. De némely embernek ez is sok.

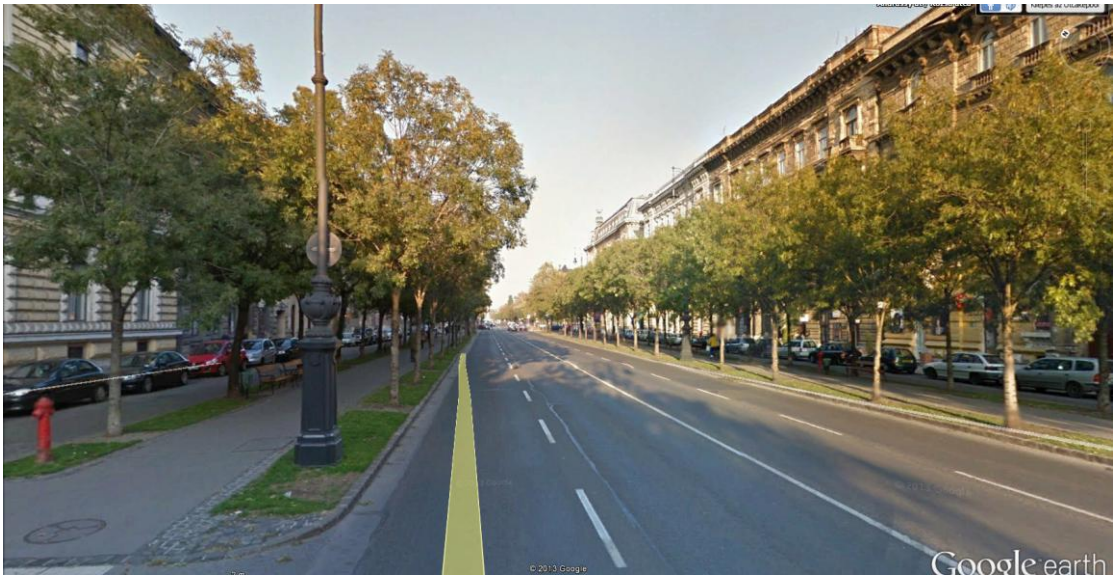

Bp., Andrássy út, két fasorral (itt nincsenek közművek, nem akar tüzet oltani a tűzoltó, nincsenek fagyilkos indokok?)

Google earth

Google earth

Google earth

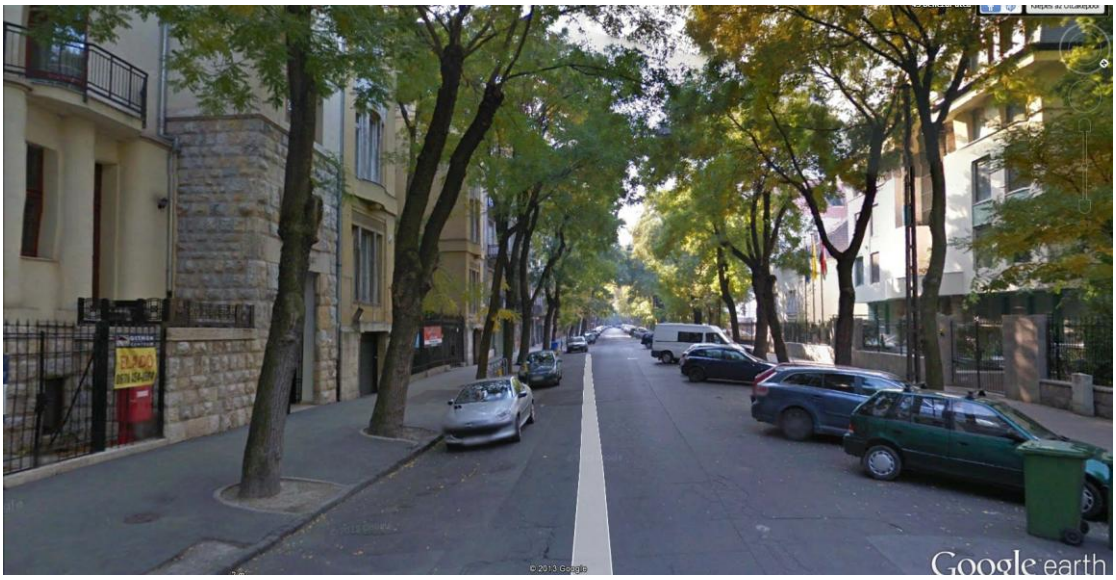

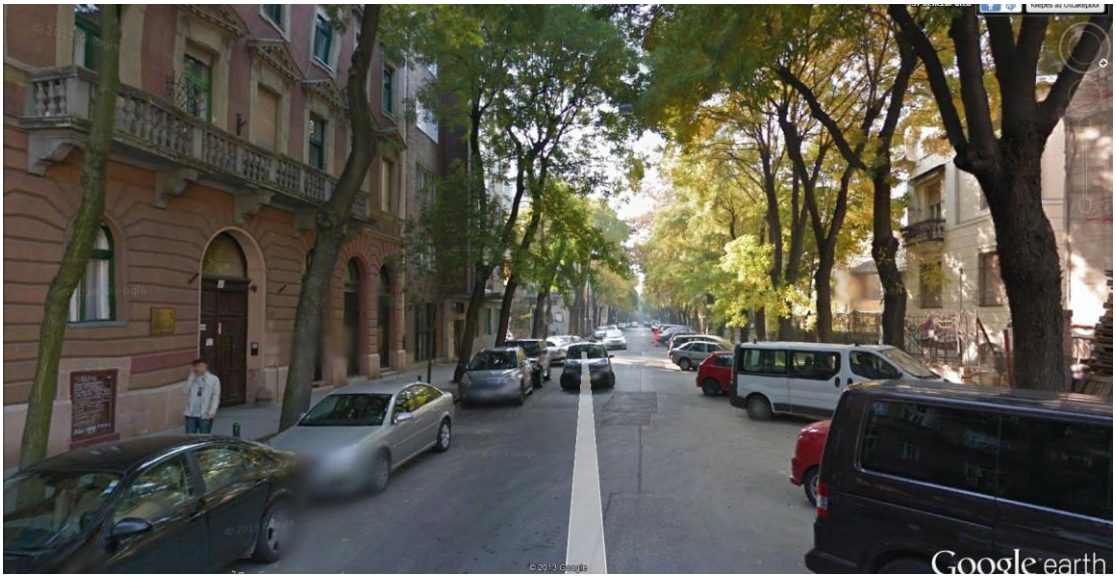
Bp., Andrássy út, négy fasorral

De visszatérve a két fasoros utcákhoz:

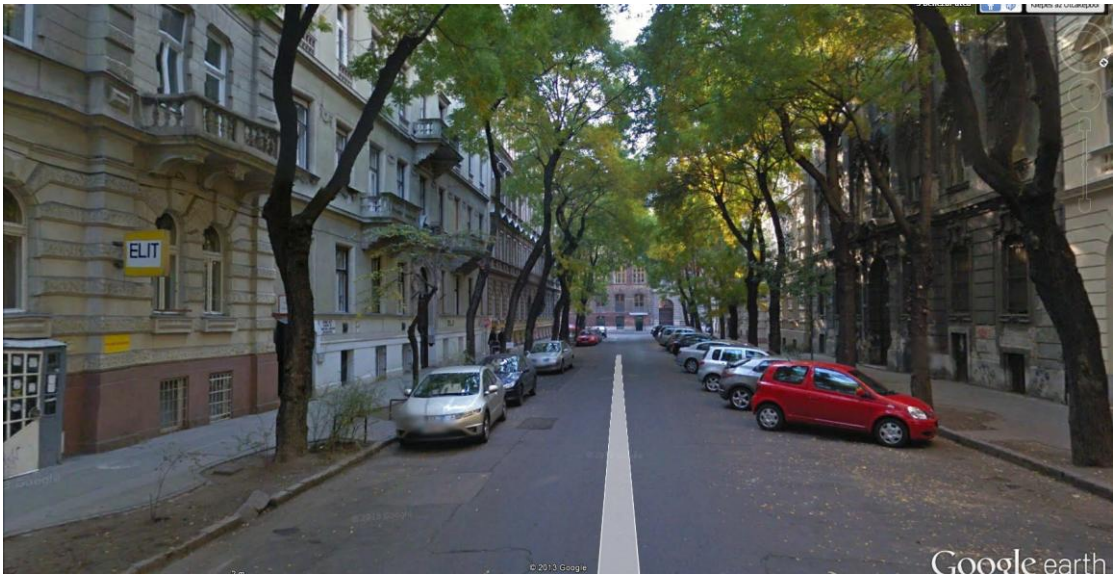

© 2013 Google
Google earth

© 2013 Google
Google earth

© 2013 Google
Google earth

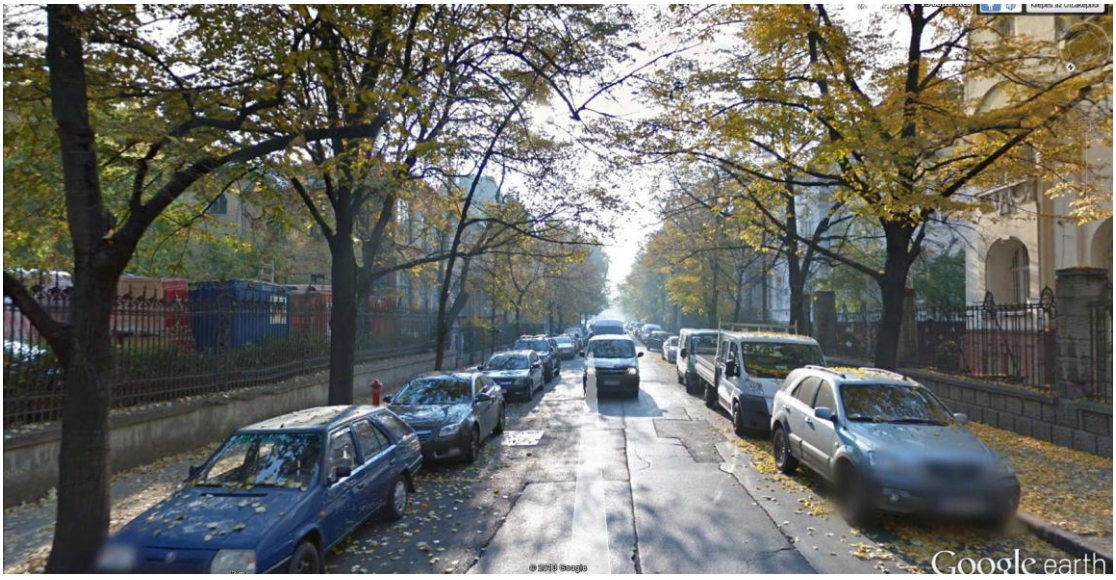

© 2013 Google
Google earth

© 2013 Google
Google earth

ELIT
© 2013 Google
Google earth

Bp., Benczúr u., két fasorral. Ez az utca lehet a két fasoros szegedi utca egyik mintája!

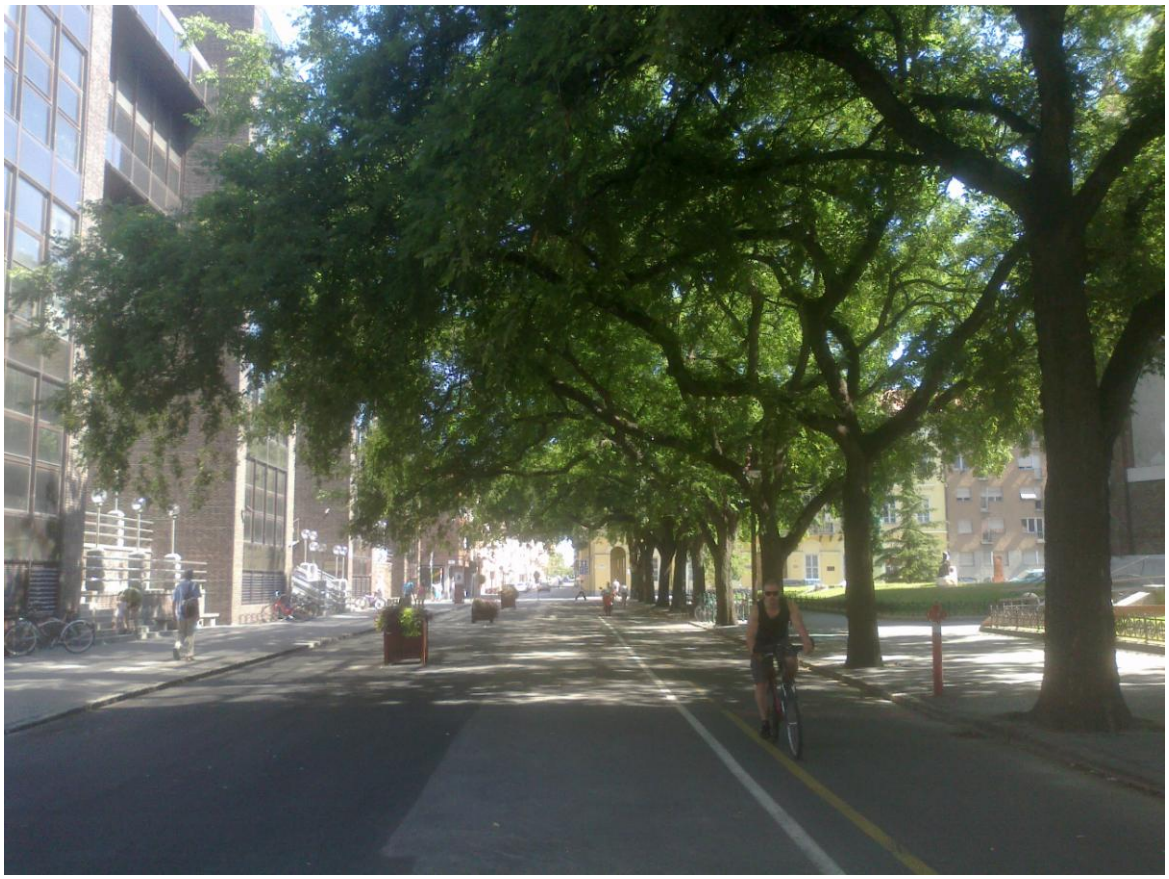

Érdekes, tévedésből még pótolják is a fasort!
Bp., Bajza u. két fasoros, annak ellenére, hogy még szép előkertek is vannak!

<u>Az egy fasoros utcák</u>
Nyilvánvaló cél ezek két fasorossá alakítása.

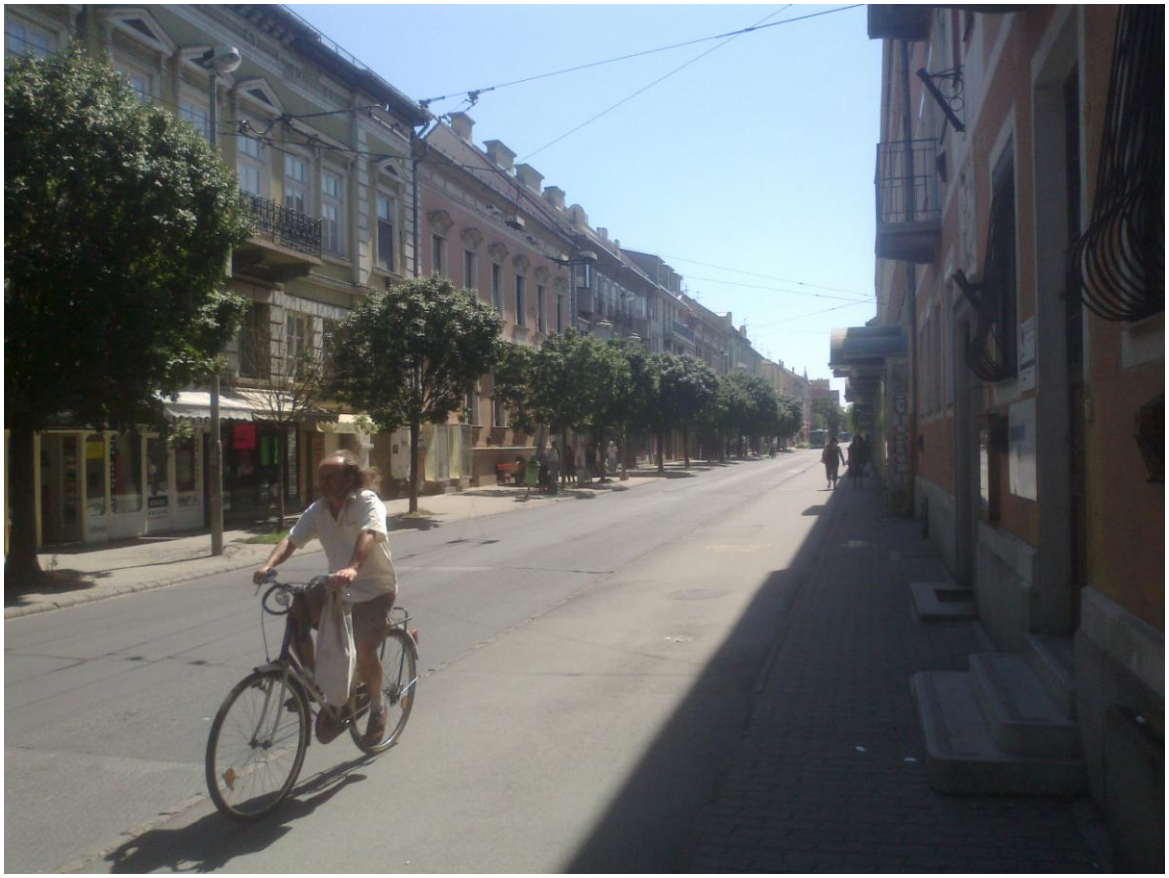
A rektori épület melletti parkoló is jobban járna, és a kitelepülő terasz is, ha lenne második fasor.

Mint egy árnyék alagútban mennénk!

HOTEL

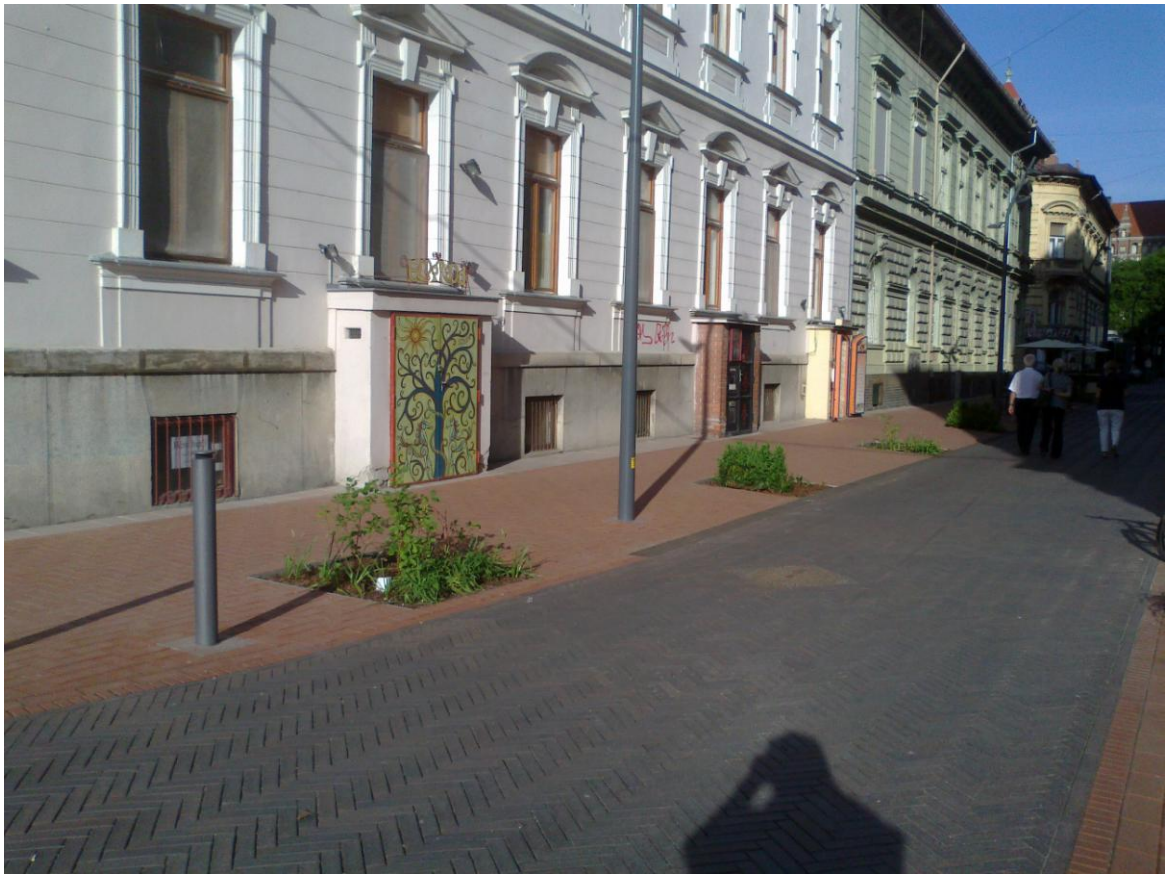

Fasor nélküli utcák

Tombol a nyár! Ember sehol! Emberi életre alkalmatlan utcák. Ezek a katlan maga. Sugárzás felülről, oldalról és sajnos alulról is! Látszik a képen, hogy a beszorult levegő is izzik.

Esély sincs a menekülésre!

A kis üzlet festménye a hiányt fejezi ki! Ha valódi nem kehet, legyen egy festett kép!

Itt a szándék meg volt egy fasorra, mégis sikerült elgáncsolni az ötletet! Egy jó esélyt elszalasztottunk, de még helyrehozható! Ugye nem gondolja senki, hogy a fakockákba tulipánt ültetve ez egy élhető utca lesz!

Ember jórészt csak az épületek árnyékában! Felforr az ember agya! Nemcsak a helyidegen megoldástól, a kősivataggá alakított utcától, hanem ténylegesen is!

Embertaszító, embertelen környezet! Nem is csoda, hogy ezeken a helyeken van a városi hősziget csúcsa!

A szabadtéri főutcája, vagy inkább a sivárságé?
Ezek az utcák azok, melyekben legsürgetőbb lenne a beavatkozás!

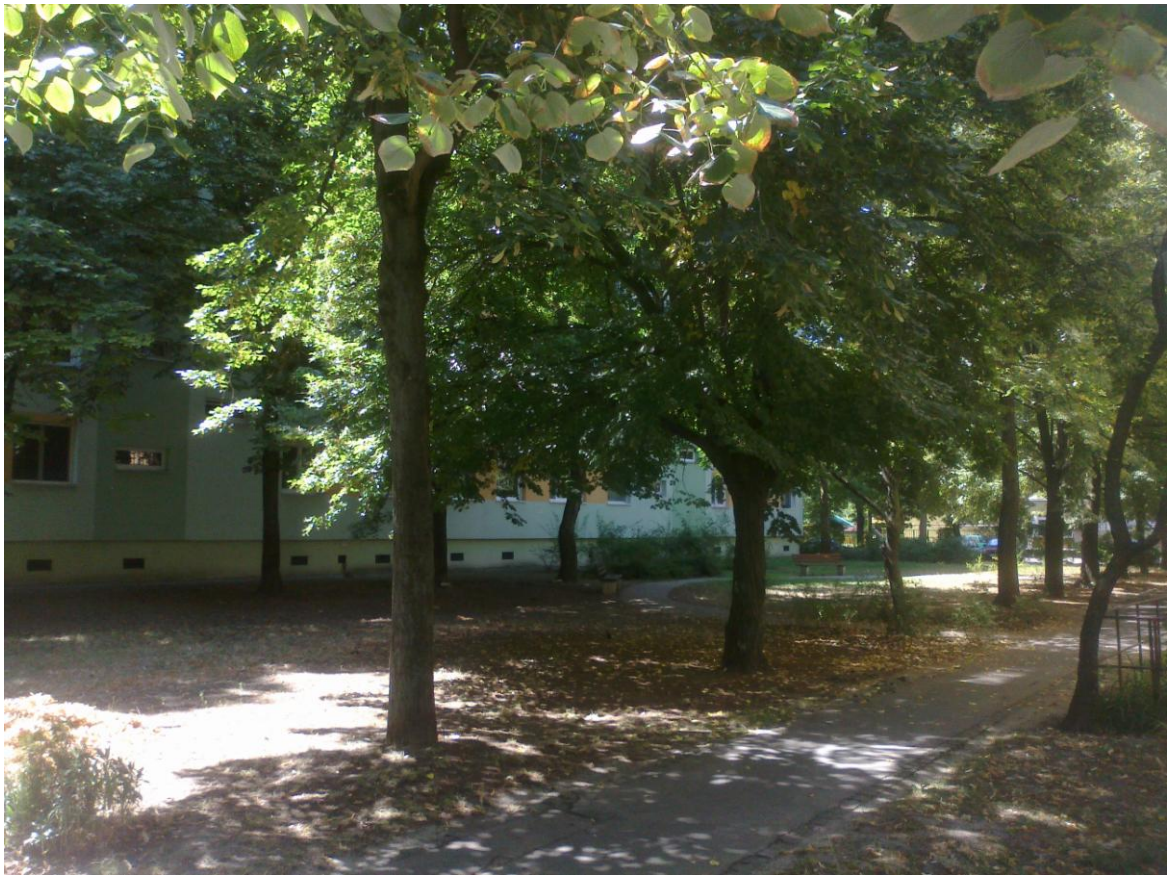
Szeged legfásabb városrésze, Tarján

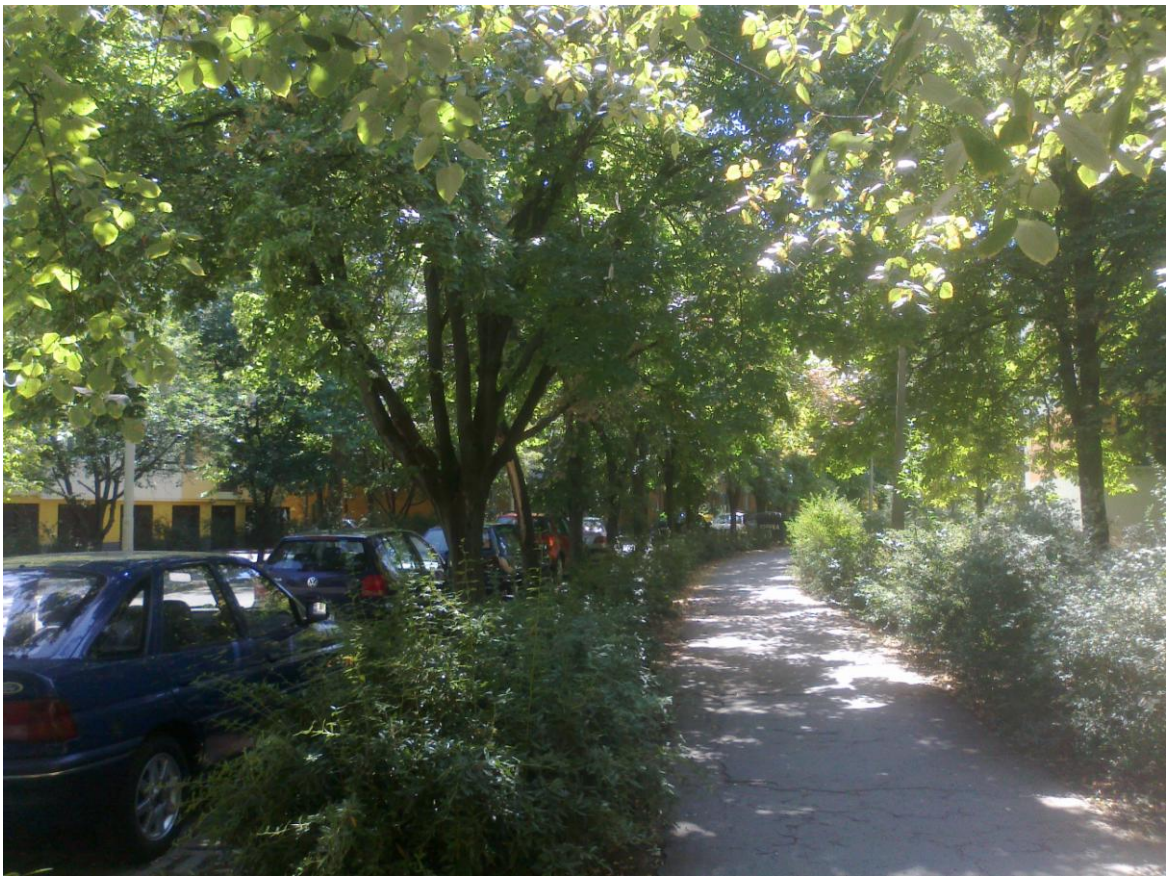

Eltűntek a panelházak.

Nem szabad motorfűrészt engedni Tarjánba, csak akkor, ha elszárad egy ág, egy fa! Legyen ez a minta a többi városrész számára is, arra, hogy a feladat megoldható! Sőt érdemes megoldani. Az emberek csodálatos ligetben élnek! Amikor Tarjánban motorfűrész hangját hallom, azt hiszem, hogy az emberi irigység küldte azzal a céllal, hogy itt is álljon elő a belváros sivársága, embertelensége.

Szegedi jelenségek
Az emberi gyalázat emlékművei

A megmagyarázhatatlan tarjáni mészárlás, életerős fák kipusztítása. Semmilyen indok sem fogadható el, főleg nem a mondvacsináltak! Ez ember elleni bűncselekmény! Mint ahogyan az alábbiak is! Micsoda lelkisége lehet annak, aki erre parancsot adott? Hogyan tűrhető el ilyen döntéshozatal? Miért nincs még mindig főkertésze Szegednek, aki visszahozná a szakszerűséget?

Nehogy véletlenül árnyékban legyenek az autók és az emberek! Pedig már majdnem sikerült! Meg kell ezt erővel akadályozni! Pedig az elültetett fát hagyni kellene nőni!

Hasonló történt a Budapesti körúton! A vandálok megfékezése, leállítása városi érdek! Már éppen kezdett árnyék lenne a járdán és a parkolóban, amikor jött a csonkolás. Ezek ugyanolyan csonkoltak, mint az amputált emberek. A fák nem tudnak védekezni. Évtizedeket tettek tönkre néhány óra alatt! Meg kell a felelősöket keresni és példásan megbüntetni. A városi „zöld” szervezetek szerint ez így normális? Hallgatnak, mintha nem látnák a környezetpusztítást?

A légvezetékek miatt tönkretett fasorok

Mi itt az étékesebb? Néhány szál drót vagy egy hársfasor? Kábelben nem lehetne ugyanezt elvinni a koronában? Az áramszolgáltató évente kibelezi a hársfasort! A korona szívét, közepét vágják ki. „Y” alakúvá metszi a koronát, minden évben megakadályozva a főág kialakulását.

Egy darabig próbálnak életben maradni, de nem mindegyiknek sikerül. Gyalázat!

Az utca légvezeték nélküli oldalán szépen nőnek a fák és ellátják feladatukat. Nem így a légvezetékes oldalon! Itt a fakoronát egyszerűen vízszintesen kettévágják! Természetellenes csonkolás engedéllyel? Nemcsak a Sándor utcában, hanem szinte típus megoldásként használja az áramszolgáltató, pl. a Csongrádi sgt-on is, teljesen tönkretéve az egyik oldalt és ezzel az egész utcaképet.

Ez a szegény fa egy kb. 50 cm átmérőjű vadgesztenye, melynek magassága nincs 4-5 m! Az áramszolgáltató áldozata, barbárságának „emlékműve”. Koronájában látható az, hogy milyen nagyon vastag ágait csonkoltak, és azóta évente is csonkolnak.

Természetellenes fa-imitációk

A fasor hiányát a díszburkolat tervezői is érezhették, amikor ültettek is, és nem is ültettek fát. A fa gyökere nem érheti el a talajt! Egy ormótlan köcsögben sínylődik, elszigetelve természetes közegétől. Ráadásul megfejelték a produktumot egy böhöm paddal is. Így a kettő együtt már egy komoly „utcabútor”, mely biztosan egy vagyonba került, és ráadásul még nem is használják, ha melegebben süt a nap. Napra tett, árnyék nélküli pad, jó drágán! Ehhez tényleg nagy fantázia kellett.

Más a helyzet ezzel a fával, ha a telet nem bírja, és be kell védett helyre vinni. Mekkora tévedés volt a Klauzál téri „könyöklők” gondolata és kihelyezése. Itt én még embereket nem láttam megállni és beszélgetni. Természetes árnyékadót nem, de még melegebbet gyártű ponyvás árnyékolót, mesterséges árnyékolót igen! Sajátos logika.

A fák nem ellenségei a szép épületeknek, azokkal jól megférnek!

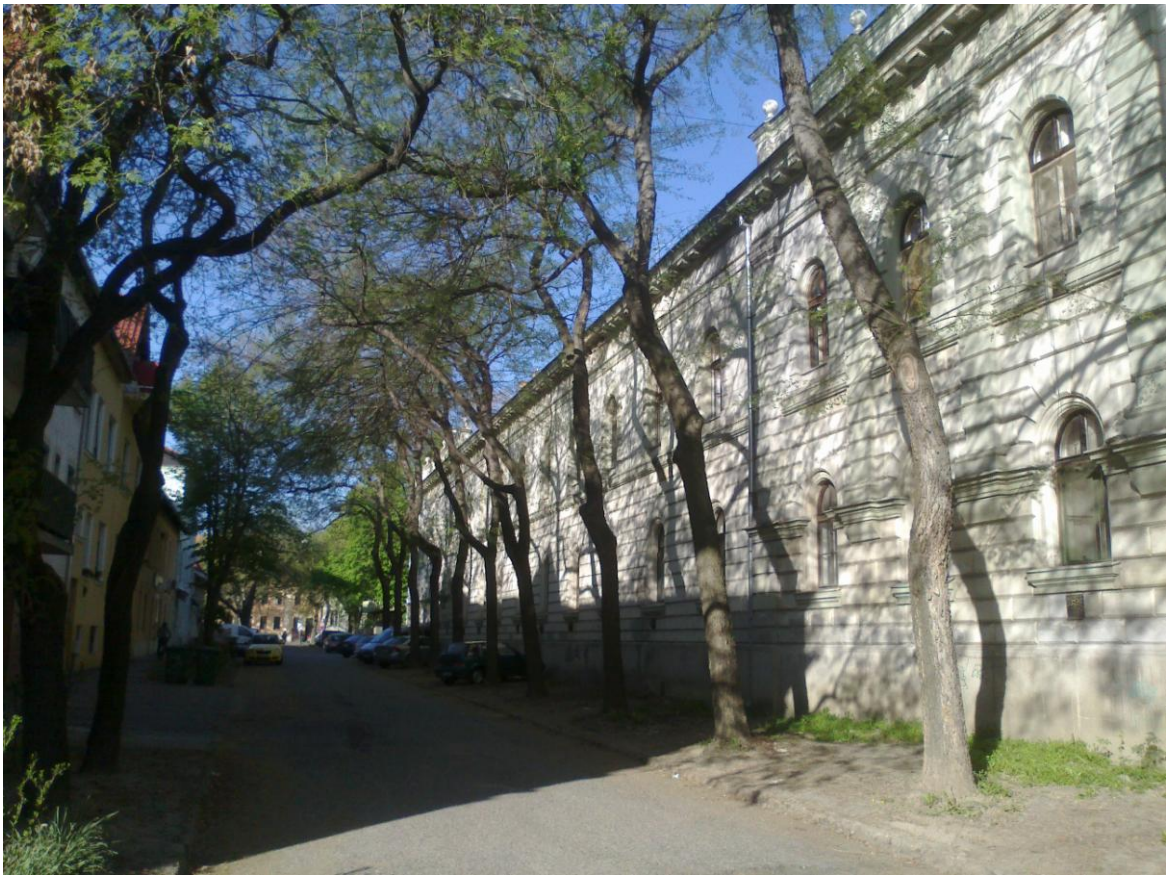
A győri sétálóutca. Minden egyéb a ma divatos típusmegoldás szerinti itt is.

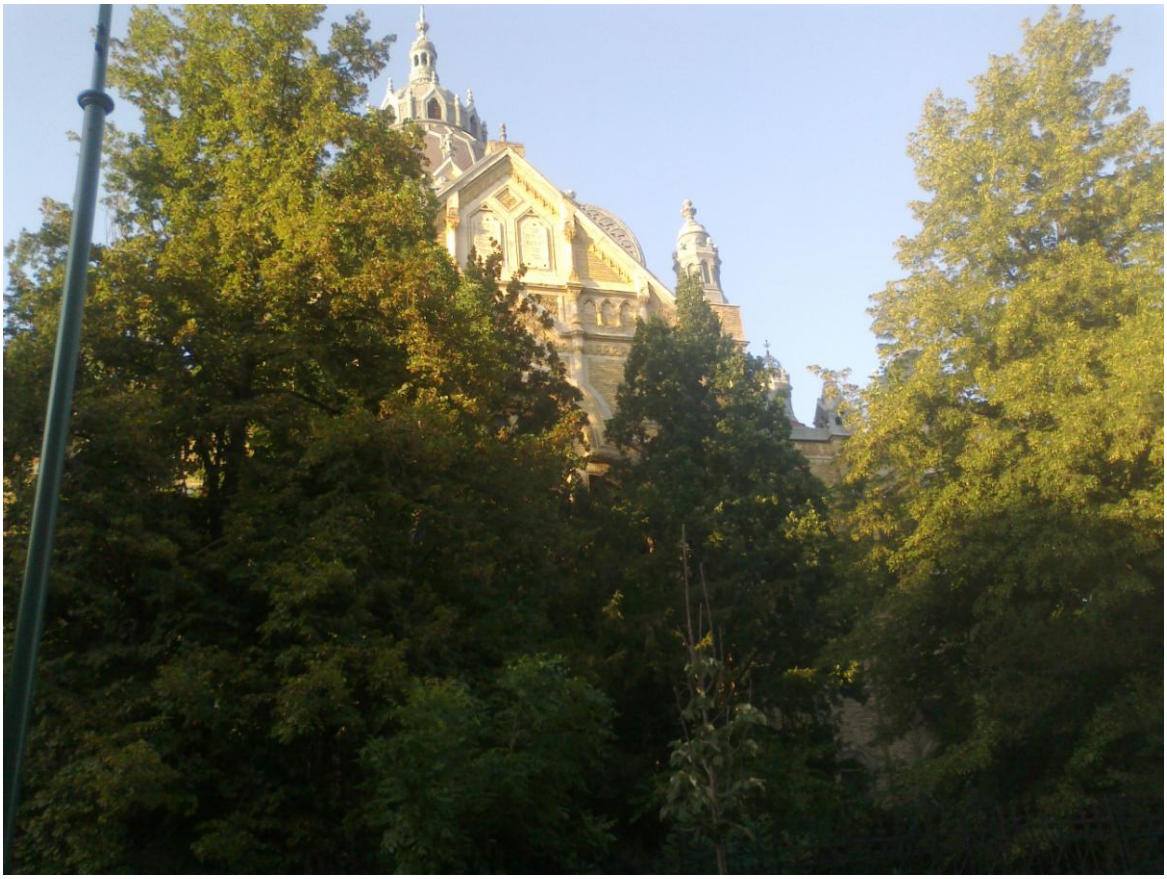
A szlovák Komárom főtere, a Klapka tér, a fák alatt padokkal.

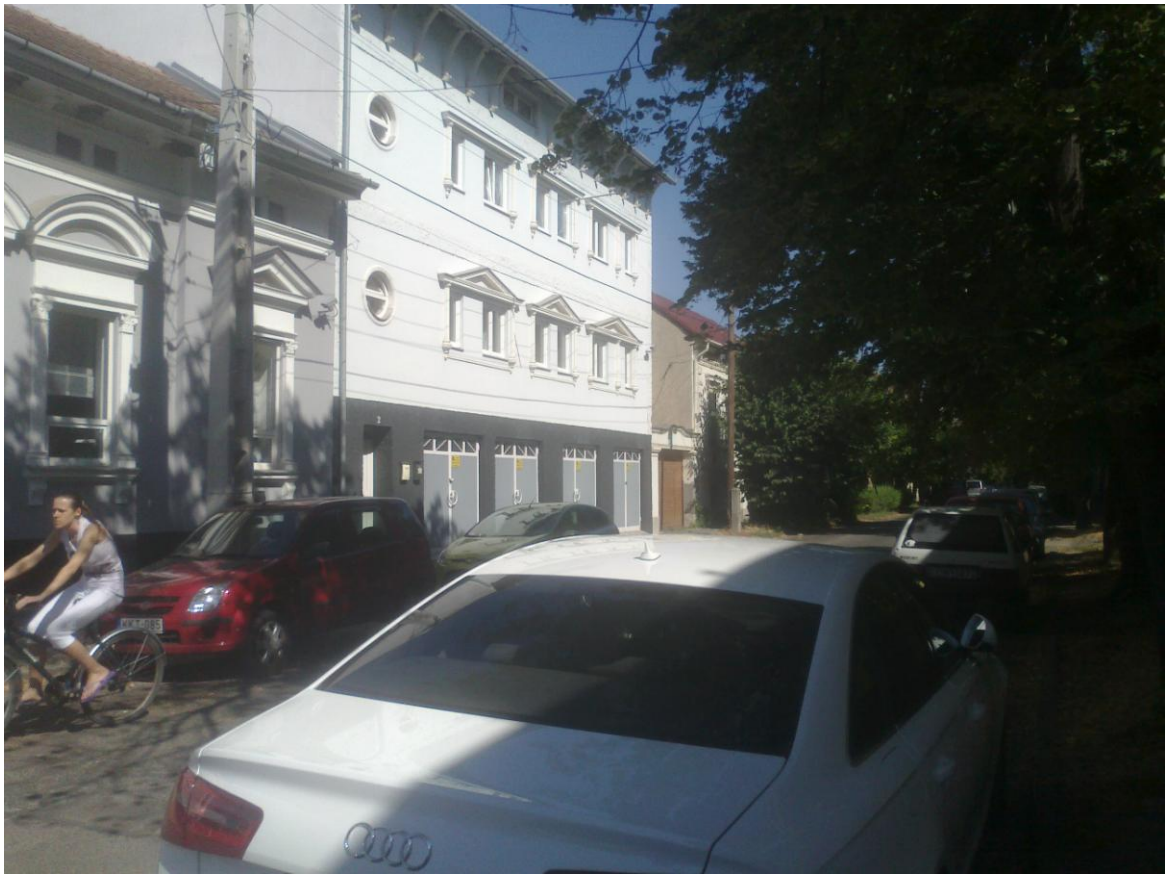

Itt is csupaszra kellene nyírni a teret? Nem, hanem a többit is fásítani kell. A zsinagóga körüli park szinte arborétum, mely lényegesen és kedvezően befolyásolja környezetét is!

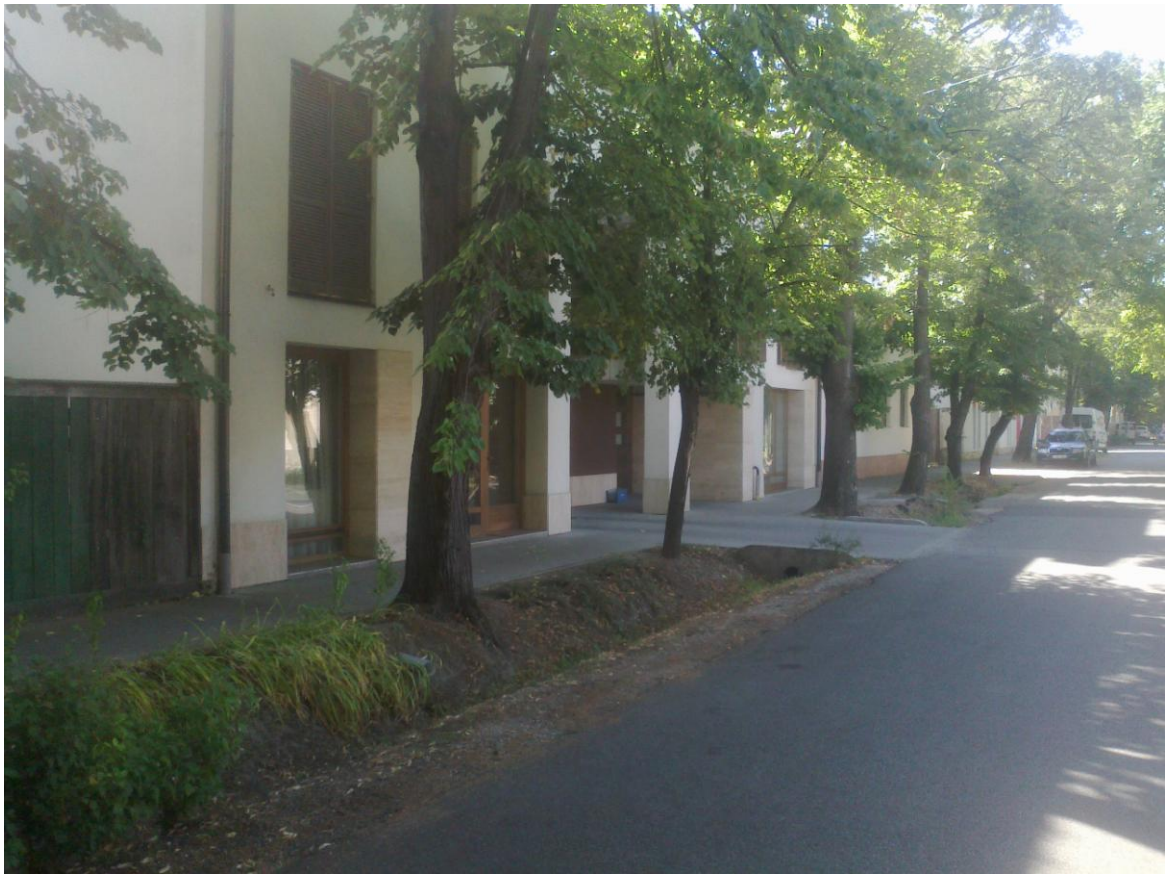
A garázsbejárók miatt kipusztított fák, foghíjas fasorok

Totális irtás! Kevesebb garázsbejáró nem lett volna elég? Nem nézhetnének ezek a garázsbejárók az udvar felé? Káros jelenség az is, hogy a garázsbejárók miatt még az a keskeny kis zöld sáv is megszűnik, amely az út és a járda között valaha volt. Ez sajnos nem egyedi jelenség. A két körút közötti földszintes – többszintes ház váltáskor mindenütt ez van.

Itt megépülhetett az új ház a fák kivágása nélkül is! Másutt miért nem?

Itt legalább volt annyi tisztesség az építőkben, hogy pótolták valamivel a fasort! Minden garázsbejáró mindkét oldalán fa áll!

Tikkasztó villamos, autóbusz, trolibusz megállók

Fa sehol, és még az átlátszó teteje sem óv meg a Naptól! Ez rém trendi, csak használhatatlan! Ezek a megállók valóságos kínzóeszközök. Két oldalukon egy-egy fa kellene, a tetőt pedig azonnal ki kellene cserélni fényt át nem eresztőre.

Lipóti Pékség

RAIFFEISEN BANK
H-409

E két utóbbi képen a város egyik legnagyobb forgalmú közösségi közlekedési megállóhelyei láthatók a Széchenyi tér déli oldalán. Tikkasztó itt is a hőség! Buszok, trolibuszok megállóhelyei, melyekben szinte semmi védekezési lehetősége a várakozóknak a nap hősége és az eső ellen. A képeken látható kis árnyék a határoló épületektől ered. Ez azonban délre teljesen eltűnik és a legmelegebb órákban semmi sem marad. A képeken láthatóan az emberek a keskeny árnyékba húzódnak, amíg van. Fasor kellene. Azonban amíg a fák meg nem nőnek, minél előbb mesterséges árnyalókat kellene építeni az utazni akarók komfort érzetének javítására!

A gyermekaszaló, gyermekégető játszóterek

Garantált a gyerek hőgutája, a napszúrás, a káros sugarak teljes eljutása bőrére. Intő példa arra, hogy mit nem szabad tenni! A játszótér köré ültettek fát, de a térre nem! Izzik ez is. A csúszdák, a körforgó valósággal égetnek.

Nem kellene megnézni azt, hogy ezt a prospektusból kivett kutat a gyereke tudják-e egyáltalán használni? Nem számít! Így olyan, mintha lenne egy kút a gyerekeknek! Normális ember ide be nem engedi a gyerekét, hanem kitiltja.

A napszítta gyalogos átkelőhelyek

Az útkereszteződés teljes területe fátlan. Kellett a hely a többlet sávoknak, a buszmegállónak. A zöld tábla után pedig a zöld árnyék következik – szerencsére. Csoda az, hogy a jelzőlámpa zöldjére várakozó ember el nem ájul!

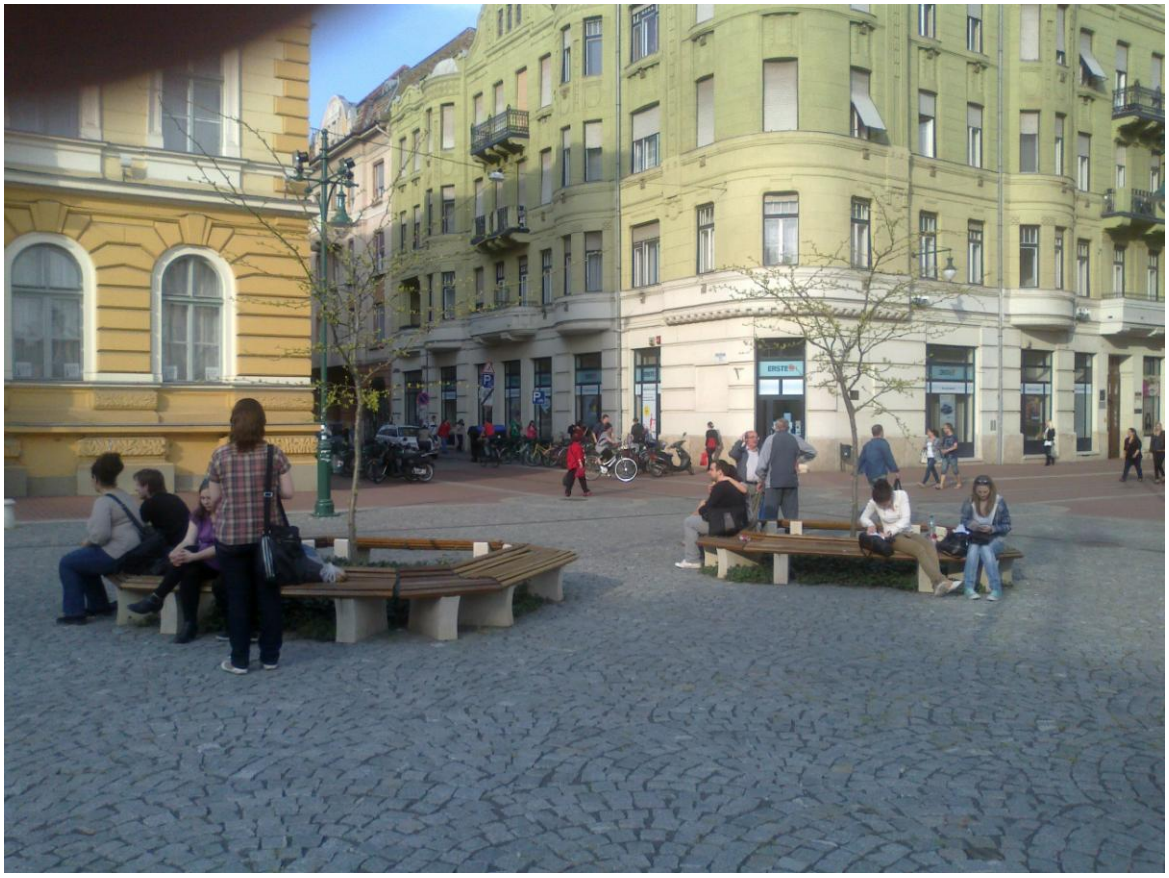
Egy nagyon keskeny sáv is fásítható, csak megfelelő alakú fa kell hozzá
Jegenyeszerűen növő tölgyek az út és a villamosvágány közti keskeny sávban.

Valódi fák a díszburkolatban

Az elv:
Díszburkolat, ha már annyira trendi, de fával, fával melynek a gyökere a földbe ér. Fával, melynek van rendes, sűrű árnyéka. Ha ezek sikerülnek, akkor oda lehet tenni az árnyékba egy padot, melyre remélhetően majd leülnek pihenni az emberek. Ilyen egyszerű. Mégsem sikerül. Nincs ilyen pl. a Klauzál téren, a Kárász utcán, pedig kellene lenni.

Itt majdnem sikerült, csak a ritka koronának rendes árnyéka nincs. Ezek a „majdnem” fák, olyanok, mintha fák lennének. Éppen a célnak, az árnyék adásnak nem felelnek meg.

Ugyanez Prágában (Dlouha). A valódi árnyékban tényleg leülnek az emberek.

Tervezői tévedések

Szőlőlugas imitáció fás növényből. Mesterséges elem a javából, hiszen a szerencsétlen fának csak síkban lehet koronája, emiatt állandóan nyesni kell. Itt a téren értelmetlen volt ilyent ültetni, mert fölfelé is és oldalra is nőhetne itt egy rendes fa, mivel nincs semmiféle korlát! Valamely katalógusban ez is jól mutathatott, tehát Szegeden is be kellett vetni. Árnyékuk szinte semmi, szinte nulla. Vannak, de minek is?

Mennyire el lehetett volna, sőt kellett volna takarni egy vagy két nagy lombú fasorral az ocsmány áruházat! Ez a hajó is elment!

Jegenyeszerűen növő, szűkös helyre illő, fák, pedig van hely minden irányban. Árnyékuk szintén nem sokat ér. A kertészek örökké attól tartanak, hogy az épületeket el ne takarják, mert akkor támadás indul ellenük. Így születnek a van is fa, meg nincs is fa megoldások. Ez látható a REÖK előtt is!

Pedig itt van a jó példa néhány méterre a József Attila szobor mellett. Van rendes árnyék. Nem tűnt föl?

Szemnek kellemes részlet

Sopronban ha felnéz az ember, belátszanak a városba az erdős hegyek. Szegeden sajnos ennek nincs esélye. Viszont minden helyet ki lehetne használni arra, hogy szemnek tetsző kis ligetek kialakuljanak. Ha mást nem ér, eltakarja az össze-vissza vagdalt burkolatot, megtöri az aszfalt uralmát.

<u>Átmeneti árnyékolás</u>

Arra az időre, amíg a fák megnőnek és árnyékot adnak bevetnek mesterséges árnyékoló elemeket. Hangsúlyozom: átmeneti időre és nem helyette, mint a Klauzál téren!

sevillai utca árnyékolókkal és kis fákkal

Egy érdekes kezdeményezés, mellyel Szeged is élhetne

„Erdővé nőttek a gyerekek fái: Zákányszék 40 évvel megelőzte korát
Zákányszék - Az elvándorlás elleni küzdelem jelképe, országos divat lett, hogy fát ültetnek az önkormányzatok az újszülötteknek. Ezt Zákányszéken 40 évvel ezelőtt kezdték.
Mórahalmon 8 évvel ezelőtt ültettek először facsemetét a helybeli újszülötteknek közterületen. Makón az ezredforduló óta bővül a „babapark". A családok emléklapot, térképet, kis kannát kapnak az esemény emlékére. Ilyenkor többnyire elhangzik: a város ezzel a gesztussal szeretné jelezni, számít arra, hogy a fa gazdája felnőve is helyben marad.
Kolozsváron is elindult az „Egy fa – egy gyerek" elnevezésű program.
Nem tudják, hogy a faültetés kinek az ötlete volt – a Családi lap újságírójának sem árulta el negyven éve a tanácselnök, az azóta már elhunyt Tóth Szilveszterné. Megható ünnepség volt mindig, amikor elindultak a babakocsikkal és a fákkal a liget felé. A csemetéket a családok gondozták, a kismamák itt találkoztak, játszótér volt itt, ahogyan most is. Amikor betelt a terület, a szokás abbamaradt …
A művelődési háznak ugyanis akkoriban volt egy S8-as filmfelvevője, amelyet az intézmény vezetője, Szabó István kezelt. Ő ezeket az ünnepségeket – ahogyan a majálisokat vagy a Zákányszéki Parasztkórus, a Nőtanács kirándulásait is – mind rögzítette. Elsősorban nem azért, hogy nézegesse bárki, csak a dokumentálás szándékával. Az ilyen régi emlékek 30-40 éves kortól válnak érdekessé, amikor az ember jobban a családja felé fordul, elkezdi érdekelni, hogyan jutott idáig, hogyan éltek szülei, nagyszülei. – A felvételeket néhány éve Börcsök Zoltán digitalizálta, mi pedig elhatároztuk, rendezünk egy múltidéző vetítést. Az elsőt a kisebb terembe hirdettük meg, arra gondolva, hogy nem lesznek sokan – mondja Paraginé Tóth Edina könyvtárvezető, a 7. számú fa tulajdonosa. – Be sem fért mindenki, és a hátsó sorokban is álltak. Döbbenetes élmény volt, mert ahogy elkezdődött a film, senki se tudott csöndben maradni: csak sorolták a vásznon felbukkanó régi ismerősök nevét, rácsodálkoztak egy-két éves önmagukra. Megtörtént, hogy akikről tudtuk, évtizedeken át nem is köszöntek egymásnak, a vetítésen szóba álltak egymással."
http://www.delmagyar.hu/szeged_hirek/erdove_nottek_a_gyerekek_fai_zakanyszek_40_evvel_megelozte_korat/2317138/

Ugyanez másként:
Ültessünk minden újszülöttnek egy fát!

http://videotar.mtv.hu/Videok/2012/12/27/12/Ultessunk_minden_ujszulottnek_egy_fat_.aspx

84 település csatlakozott eddig

A „zöld” városok mozgalma

http://www.green-city.hu/

„GREEN CITY Europe

A kezdeményezés A GREEN CITY mozgalmat a Plant Publicity Holland nevű szervezet hívta életre 2002-ben a Hollandiában megrendezett Floriade Nemzetközi Kertészeti Kiállítás alkalmával.

Európában először a hollandok szembesültek az urbanizáció komoly gondjaival. Hollandia kis területű ország, nagy népsűrűséggel, ebből adódóan egymásba érnek a települések, kulcskérdés tehát a zöldfelületek létesítése és megőrzése. Ennek ellenére e nagy kertészeti múltú ország zöldfelületei, csakúgy, mint a fenntartásukra fordítható összegek fokozatosan csökkentek az elmúlt években. A mozgalom indulásakor a „zöld szakma” ennek az ellentmondásnak eredt a nyomába. A mozgalom arra a kérdésre kezdte keresni a választ, vajon kimutatható-e ún. „zöld megtérülés”, tényleges, pénzesített haszon a megfelelően tervezett, épített és fenntartott zöldfelületek létesítése kapcsán?

A következő években különböző európai országokban hasonló mozgalmak alakultak és csatlakoztak a Green City mozgalomhoz különböző nevek alatt: De Groene Stad név alatt Hollandiában, Die Grüne Stadt-ként Németországban és Cité Verte név alatt Franciaországban. Európai szintű koordinálásukat az ELCA (Európai Kertépítő Szövetség) vállalta.

A mozgalom magyarországi megismertetését és védnökségét a Magyar Kertépítő Vállalkozók Országos Szövetsége (MAKEOSZ) emelte a feladatai közé. Magyarország 2010 júniusában, Milánóban hatodik tagként, a Milánói Charta aláírásával csatlakozott az európai Green City Mozgalomhoz Hollandia, Németország, Franciaország, az Egyesült Királyság és Olaszország után. Portugália és Svájc vélhetően a 2011-es évben írja alá a csatlakozási szerződést.

A belépő tagországok vállalják, hogy a többi országhoz hasonlóan létrehozzák az alapokat a paradigmaváltáshoz: a növények és zöldterületek jelenlegi hibás “költséges dekoráció” percepcióját alapos tudományos adatmegosztás, kutatások révén az “értékes gazdasági és szociális alapigény” szintjére emelik vissza.”

Szeged is tudomást szerezhetne ezekről az igyekezetekről?

Változásokat sürget az Országos Területrendezési Terv (OTrT) 2013-as felülvizsgálata is, mely magyar törvény

„A tényleges geográfiai adottságok figyelembevételével javasolt a településeket védő zöldövezeti erdők, fásítások létesítése, a beépített területeken zöldfelületek, parkok növelése és a belterületi fasorok kiegészítése, fejlesztése. A településtervezés során a települési zöldfelületek, zöldfelületi elemek tervezése zöldfelületi rendszerben javasolt, a zöldfelületi területi mutatók figyelembe vételével. Történelmi településmagok rehabilitálása, a közművek lehetőség szerinti rejtett vonalvezetése a településképi megjelenés javítása érdekében ajánlott. A települések belterületei és a mellettük tervezett főútvonalak, elkerülő utak között védő-takaró zöldsávok létesítése javasolt.”

„A városokban és a kisebb települések központjaiban beépítésre szánt területen az új közép- és a kisfeszültségű villamos, továbbá a vezetékes elektronikus hírközlési hálózatokat, valamint a felújításra kerülő meglévő vezetékeket földalatti vezetéssel, kábelben javasolt megépíteni.”

„A közművezetékeket és járulékos közműépítményeket, infrastruktúrához kapcsolódó vonalvezetéseket (kábel) lehetőség szerint a föld alatt kell vezetni.”

OTrT módosítás 2013.

Javaslom a Kuklay Béla-program elindítását

Látszólag nincs egyszerűbb dolog egy fa elültetésénél. Igen, valamikor, de nem ma! Ez mára már szörnyűséggé vált.

A közműtulajdonosok, közműkezelők a profitmaximálás elvét követve elfoglalták a fasorok helyét, mert itt volt számukra legolcsóbb a közmű elhelyezése. Ebből a sávból nem hajlandók, vagy nehezen hajlandók kivonulni. Egy város érdekei közül csak egy a közműellátottság. Abban sem vagyok biztos, hogy a közműtulajdonosok számára legolcsóbb megoldás a város társadalmának is a legolcsóbb!
Az építészek egy része védi saját épületének homlokzatát, mint saját emlékművét, az eltakarástól. Ez is képtelenség, önös érdek, a szegei társadalom elleni lépés. Veszélyes, mert befolyásos körről van szó, akik a sajátos homályos érveikkel megnehezítik e nézetek kivédését.
Harmadik ellenző kör a lakosság egy része, akik kifejezetten fagyűlölők. Miattuk lehet megfogalmazni az egyrészt-másrészt típusú véleményeket. Véleményükre mutogatva a fásítással megbízott városi szervezet bármit és annak az ellenkezőjét is megteheti, hiszen mindig van lehetőség valakire mutogatni.
Bízom abban, hogy kisebbségről van szó.

Ki volt Kuklay Béla?
Lechner Lajos mérnök munkatársa, akiről Lechner így ír az említett könyvében:

A Föltöltések című fejezet végén:
„Az itt jelzett összes földmunkálatok végrehajtása, illetőleg azok kitűzése, vezetése és ellenőrzése Kuklay Béla kir. mérnökre volt bízva, a ki azt elejétől végig nagy buzgósággal közmegelégedésre foganatosította is.”
A város befásítása című fejezet végén:
„A befásítás szintén Kuklay Béla kir. mérnök teendői közé soroztatott; a nevezett a sok apró kellemetlenséggel járó munkával épp oly sikereket ért el, a milyenek a város feltöltését kisérték.”

A tiszteletére elnevezett program a város újbóli befásítási programja lenne, mely az alábbi elemekből állna:

A Kuklay Béla - program
A látszólag egyszerűnek tűnő folyamat egy fa ültetése, pótlása, mégsem az, a feladat sokrétű, különböző időszakokban elvégezhető. Az ember hajlamos a világ legegyszerűbb dolgait is túlbonyolítani, melyre kiváló példa a fapótlás!

1. a meglévő fák felmérése, utcánként és házszámonként, 30 cm mellmagassági átmérő fölött fényképpel, fafaj megjelöléssel. Valami jó elkezdődött, melyről a dolgozatom megírása után - 2013. október 21-én - szereztem tudomást: http://www.delmagyar.hu/szeged_hirek/nagy_szegedi_fafelmeres_/2354595/. Kívánom, hogy sikeresek legyenek, és eredményesen be tudják megkezdett munkájukat fejezni! Hangsúlyozom, ez csak a kezdet lehet!
2. A mérések alapján térinformatikai modell készítése.
3. Az alapvető célok:
    3.1 az ideális, a legalább két fasoros, szegedi utca fogalmának elfogadása, visszaállítása, kialakítása, erre való törekvés;
    3.2 Árnyat adó fák ültetése a fátlan, faltól-falig tartó térburkolatos, ún. díszburkolatos, aszfaltburkolatos utcákon, tereken is! Ilyenek a Klauzál tér, a Kárász utca, a Feketesas utca, Oskola utca és az egyéb fasor nélküli utcákon. Ehhez utólag

foltokban, a fák helyén, fel kell szedni a díszburkolatot, helyet, életteret biztosítani a fának. Legfontosabb a fasor nélküli utcák megsegítése, fásítása. Azoknak is legyen módja a közterületeket használni, akik árnyékot kívánnak! A fa hatékony megjelenésének biztosítása ezeken a helyeken is. Lehet olyan korona is, amely viszonylag kicsi, de rendes árnyékot ad. A lakosság árnyékot kívánó részének lehetővé kell tenni, hogy árnyékban végigmehessen a Kárász utcán is, a Klauzál téren is! Gyakori érv a fátlan olasz terek emlegetése. Valóban vannak ilyenek is, ott azonban a térre vezető utcák nagyon szűkek, teli vannak árnyékkal, az élet zöme árnyékos helyeken történhet.

3.3 A meglévő fasorok hiányainak pótlása.

3.4 A játszóterek fásítása.

3.5 A busz, villamos és trolibusz megállóhelyek fásítása.

3.6 A gyalogos átkelőhelyek végeinek fásítása.

3.7 A garázsbejárók fásítása.

3.8 Az árnyék nélküli járdák fásítása.

3.9 A várost övező erdősáv telepítése a város és az autópályák között, akkor is, ha ehhez földet kell venni.

3.10 A körtöltés melletti erdősáv felújítása, pótlása.

3.11 A Tisza partján lévő idős tölgyek, japán akácok, és hársak megmentése.

3.12 A légvezetékek földkábellé alakítása.

3.13 A járda és az út közötti sáv, a meglévő és a lehetséges fasorok sávjának mentesítése a közművektől, minden közműfelújítás esetén! A feladat végrehajtása céljából minden közműkezelőt, közműtulajdonost program készítésére kell rávenni. Ehhez igazodhat ezt követően a fásítási program.

3.14 A meglévő fasorok közműkezelők általi vandál idomításának letiltása.

3.15 A szegedi keményfák és a Leuce-nyárak egyedeinek védetté nyilvánítása.

3.16 A fák magyar forintban is kifejezett értékének meghatározása a legújabb ismeretek szerint! A mai világ a pénz nyelvén tárgyal. A fák védelmében ez a lépés sem maradhat el. Úgy, hogy aki fát akar kivágni, az azt kétszer is meggondolja!

3.17 Városi főkertész kinevezése a szakszerűség biztosítása, a mai kókányolás megakadályozása céljából. Legyen végre valódi gazdája, érdekképviselője, védelmezője a város nagy értékű zöld állományának. Ma több a fát támadó, mint a fát védő, ami miatt egyértelmű a város sivatagosodása. Ha nem akarjuk egy sivatagi menekülttábor külsejét felvenni, lépni kell.

3.18 A mindenféle, faellenes vandalizmus azonnali leállítása.

3.19 A kis költségű beavatkozások mielőbbi meghatározása, rögzítése.

3.20 Program készítése közép és hosszú távra. Program készítése utcánként, terenként.

3.21 Lakossági fórumok tartása kifejezetten a fák hatásainak bemutatására, hasznuk igazolására, az elemi ismeretek átadására, és a klímaváltozás káros hatásainak ismertetése céljából.
3.22 Partnerségi megállapodás aláírása a fásítás, a fák megmentése céljából a helyi egyetemmel, a helyi erdészeti szakközépiskolával és a helyi erdőgazdasággal.
3.23 A média folyamatos tájékoztatása a folyamat előrehaladásáról.
3.24 Városi csemetekert létesítése.
3.25 Városi versenyek meghirdetése az egyes utcák lakossága között, kiválasztani azokat az utcákat, ahol a legegyszerűbb a program megvalósítása, ahol a lakossági támogatottság a legnagyobb, ahol az alapcélok elérése a lehető legegyszerűbb, legolcsóbb.
3.26 A város legöregebb fáinak megjelölése emlékkővel, kultuszuk kiváltása.
3.27 Az újszülöttek ligetének alapítása.
3.28 Elképzelések, ötletek gyűjtése a Tisza belvárosi partjának fásítására.
3.29 Csatlakozás a „zöld város” és a hasonló célú programokhoz.
3.30 A Magyar Mérnöki Kamara és az Építész Kamara megnyerése.
3.31 A szegedi zöldek” felélesztése a fák védelme céljából.
3.32 A helyi egyetem fásítással, városi klímával kapcsolatos kutatásainak támogatása.

4. A közműkezelők és közműtulajdonosok értesítése a városi szándékokról, felkérésük a fasorok helyének biztosítására, átadására. Kérve egy utcánkénti sorrendet arra, hogy mely utcáknál takarítható ki a közművektől leggyorsabban a fasorok sávja. Minden közműfelújítást ki kell használni a fától elrabolt helyek visszaadására.
5. A város vizsgáltassa meg a közmű alagút készítésének lehetőségeit, megoldási módjait.
6. A lakosság rendszeres és érdemi tájékoztatása a klímaváltozás szegedi negatív hatásairól.
7. Az utcánkénti teendők felmérése, dokumentálása, a lakóközösség informálása.
8. Utcánkénti feladat meghatározás a közműkezelők, közműtulajdonosok számára.
9. A lakosság rendszeres tájékoztatása a fasorok hasznáról és gondozásáról, a mintának tekinthető utcák megoldásairól.
10. Városi pályázatok a pénz biztosítása céljából azon utcák számára, ahol legnagyobb a lakók egyetértése.
11. Városi pénzalap képzése a pályázati önrész segítésére.
12. Adókedvezmény azon utcák lakóinak, akik áldozatot vállalnak a célok megvalósításában.
13. Kiss Ferenc erdőmérnök emléktáblájának visszahelyezése a REÖK – palota utcai homlokzatára, munkásságának részletes ismertetésével a helyi médiában.

Írásomat egy folyamat kiváltása céljából írtam, mintegy vita alapként. Kérem a Szegedet szerető lakosság támogatását és javaslatait!

Szeged, 2013. augusztus 6.